

GRADISOV VESTNIK

Leto XXX

Ljubljana, 15. januar 1988

Številka 356

11. redna seja odbora za načrtovanje

Poslovni rezultati in plani

Za 11. redno sejo odbora za načrtovanje in razporejanje dohodka, zadnja v letu 1987, potekala je 23. decembra v DSSS, se je nabralo mnogo pomembnih, pa tudi občutljivih tem, o katerih so morali delegati odbora izreči svoje mnenje in oblikovati sklepe. Razen za konec leta običajnih obravnav osnutkov gospodarskih načrtov Delovne skupnosti skupnih služb, tozda Inženiring in delovne organizacije ter informacije o pričakovanem poslovnem rezultatu Gradisa, so bile na dnevnem redu še razprave o težavah v Kovinskih obratih in GE Ravne.

V prvem sklepu se je odbor naložil vodstvom tozdov, da naj poskrbijo za redno obračunavanje mesečnih periodičnih obračunov. Razen obveznih štirih letnih obračunov so namreč mesečni običajno nerealni, v obračunu za oktober je tako zmanjkalo približno milijardo dinarjev.

Delegati so se seznanili s periodičnim obračunom Kovinskih obratov Ljubljana. Izguba je večja od prvotno obračunane in znaša po zadnjih podatkih milijardo in 822 milijonov din. Revalorizacijski dohodki tozda so premajhni, da bi pokrili celotno izgubo, zato bo potrebn

Nadaljevanje na 4. str.

Prijave do 20. januarja

Gradisove zimske igre bodo 6. februarja

Organizacijski odbor za 27. zimske športne igre Gradisa iz GE Maribor je sklical skupen sestanek s predstavniki vseh tozdov in Komisijo za šport pri Konferenci OOZS predvsem z namenom, da se dogovori način financiranja iger. Restriktivni ukrepi in izredno zmanjšanje sklada skupne porabe so skoraj onemogočili vsakršno delovanje v okviru konference.

Ker so bili vsi prisotni za predloženi način financiranja, je bil v nadaljevanju seje sprejet tudi program in urnik tekmovanja. Aktivnosti si bodo sledile v naslednjem zaporedju:

20. januarja ob 10. uri bo v Ljubljani žrebanje. Do tega datuma morajo vodje posameznih tozdovih ekip dostaviti tudi poimenske sezname ter poravnati finančne obveznosti. Takoj po dostavi poimenskih seznamov, tehnični organizator SK Branik izdela štartno listo, ki jo organizacijski odbor iz GE Maribor razpošlje na vse tozde.

5. februarja ob 17. uri sestanek vseh vodij ekip z informacijo o progah, štartih in razdelitvijo štartnih števil.

6. februarja tekmovanja v veleslalomu in tekih v posameznih kategorijah za hotelom Habakuk ali na Arehu v primeru pomanjkanja snega.

Ob 17. uri zaključek s podelitvijo priznanj najboljšim v hali C mariborskega sejmišča.

Matija Krnc

Polaganje nosilcev za nadvoz v Mariboru. Vodja zahtevne montaže je Stanko Eder.

Dela na mariborski hitri cesti do bro napredujejo

Končana montaža nadvoza

Delavci Gradisovega tozda GE Nizke gradnje hitijo z deli pri gradnji tretje etape hitre ceste skozi Maribor. Priključne ceste morajo biti gotove do 1. julija letos, objekti na hitri cesti pa do srede prihodnjega leta. To zimo jim je naklonjeno tudi vreme, tako da nimajo kakšnih večjih težav ali zamud.

Zadnje nosilce pri prvem nadvozu, ki ga bodo končali, bodo položili 15. januarja. To je nadvoz čez Sentiljsko cesto, železnico in bodočo hitro cesto pri skladišču delovne organizacije Cevovod, sestavljen je iz sedmih polj, dolg pa je 144 metrov. Po končani montaži bodo takoj pričeli z izdelavo zgornje tlačne plošče, tako da bo lahko čezenj stekel promet že pred 1. julijem.

Še zanimivost: dele nosilcev so morali zlepi in prednapeti že v obratu Nizkih gradenj na Pobrežju in jih cele voziti do gradbišča, ker tam ni dovolj prostora za to opravilo.

M. M.

Iz vsebine:

- Poslovni rezultati in plani
- Oдобren sanacijski načrt za KO Ljubljana
- Obvladujemo kalkovost poslovanja
- Pot iz krize je sanna v znanju
- Vse bolj potrebujemo resnico

70 3685/91

30 let Gradisovega vestnika

Vse bolj potrebujemo resnico

Letos, ko bo naše glasilo slavilo 30 letnico izhajanja, ga bi radi še bolj približali vam, bralcem in njegovo vsebino kolikor se le da popestrili z vašimi prispevki in predlogi. Tako za začetek objavljamo nekoliko skrajšan dopis dr. Staneta Uhana, delavca Analitsko planske službe v DSSS. Z njim dir. Uhan pravzaprav tudi podpira stališče uredništva, uredniškega odbora in odbora za informacije, da mora biti obveščanje v Gradisu objektivno, popolno, celovito ter pravočasno. To velja še posebej za Gradisov vestnik. Z odkritim razgrinjanjem vseh problemov in težav bi le-te lahko hitreje in bolj učinkovito reševali, do marsikaterih pa sploh ne bi prišlo.

Prispevek pa naj bo v vzpodbudo tudi drugim bralcem, da se oglašijo.

Uredništvo

»Naš časopis, Gradisov vestnik, kaže še bolj približati članom našega kolektiva v časih, ki bodo za Gradis vse prej kot ugodni.

Osnovno nalogo, obveščati kolektiv zlasti o gospodarskem stanju in gibanju poslovne uspešnosti Gradisa in njegovih enot, bo Gradisov vestnik v teh težkih časih komajda zmogel, če bo hotel biti hkrati informativen, objektivni in v določenem smislu pomagajoč – tudi najodgovornejšim delavcem – reševati nelahke sprotne in dolgoročne naloge in probleme.

Moj namen s tem pisanjem je tokrat malce drugačen. »Težki« teksti, ki se nam obetajo v našem časopisu v prihodnje, bi morali imeti ob zavestni uredniški politiki uravnoteženo dopolnilo v člankih z lažjo, bolj berljivo vsebino. Osvežila nas bi tudi kakšna nova rubrika.

Dr. Uhan predlaga uvedbo rubrike, v kateri bi ponatisnili članke izpred desetih, dvajsetih ali tridesetih let, ker meni, da bi bili zanimivi tako za starejše delavce Gradisa, za upokoјence, pa tudi za mlajše delavce, da bi lahko prebrali, kako se je včasih živelo in delalo.

»Gradisov vestnik izhaja že tri desetletja. Ko dolgoletni gradisovec prebira prve in starejše številke svojega časopisa, se lahko kdaj tudi ironično nasmehne. Prebere namreč star tekst, za katerega bi zlahka rekel, da je bil napisan in nalodane za današnji časopis. Pa ne gre samo za nasmeh, gre tudi za iskel obraz, če pomisliš na številna leta praznega hoda v načinu našega poslovanja – ali bolje, (ne)reševanja bolj in manj pomembnih problemov.

Kako pa sploh nastajajo Gradisov vestnik v zadnjih letih?

Marsikatero številko skoraj v celoti napišejo naši vrli novinarji iz Kadrovske socialne službe, pa še neutrudni Štromajer doda kakšen prispevek iz naše »tote« Stajerske – in številka je napolnjena s prispevki, recimo s 95 odstotki. Takšni prispevki so dobri in nujni, na ta način smo kolikor toliko tekoče obveščeni. Vendar je treba omeniti tudi pomanjkljivost takega obveščanja.

V svoj časopis se oglašajo premalo gradisovcev, ki včasih lahko mislijo tudi drugače. Z večjim številom prispevkov bi postala vsebina bolj pestra in delavci bi zato časopis brali še raje. Ker se premalo trudimo in spodbujamo še druge možne pisce v naš časopis – tudi za bolj vroče teme z manj okrovinjenimi besedami – naš časopis na primer skorajda nima polemik na svojih straneh, to je razprav med delavci z različnimi stališči.

Kadar kdo napiše kakšno oporečno vest ali članek, tudi poklicni novinar, se zgodi tudi to, da je »poklican na odgovornost«, kot da Gradisov vestnik ne bi bilo glasilo celotnega kolektiva, ampak bolj glasilo predstavnikov kolektiva na katerikoli ravni. Razmišljanje, čigav je Gradisov vestnik namreč in kar je še bolj pomembno, kdo je odgovoren za njegovo vsebino, je še posebej aktualno zdaj, po nedavnih Gorjupovih dnevih.

Obveščanost postaja v naši družbi vse bolj pomembna prvina našega poslovnega in navadnega vsakdana. Če je ne bomo negovali vse bolj tudi na straneh Gradisovega vestnika, se nam ne bo pisalo najboljše.

Stane Uhan

– Ne vem, ali je to, da sem dočkal Novo leto še vedno v gradbeništvu sreča ali nesreča?

12. razširjena seja IO Republiškega odbora sindikata delavcev gradbeništva Slovenije

Vse globlje v težavah

Delegati Izvršnega odbora ROS-a gradbeništva Slovenije so se sestali skupaj z nekaterimi predsedniki komisij pri ROS-u na 12. seji 16. decembra lani v Titovem Velenju. Seznanili so se z novo organizirano GIP Vegrada, razpravljali so o gospodarskem položaju gradbeništva in industrije gradbenega materiala (IGM), sprejeli so program aktivnosti ROS-a delavcev gradbeništva za leto 1988 in se seznanili z delom Zveznega odbora sindikata delavcev gradbeništva in IGM.

V velenjskem Vegradu so se zaradi razmer v gospodarstvu in zaradi enostavnejšega, učinkovitejšega, boljšega in ne nazadnje cenejšega poslovanja odločili ukiniti tozde, tudi tistega v Beogradu, in nastopiti kot enovita delovna organizacija. Pravočasno so speljali vse potrebne samoupravne postopke in se dobro pripravili na referendum. Zato je le-ta lepo uspel. Kot enovita DO so začeli poslovati s 1. januarjem letos.

Osrednja točka dnevnega reda je bila razprava o gospodarskem položaju slovenskega gradbeništva in industrije gradbenega materiala. Analizo je pripravilo Splošno združenje gradbeništva in IGM na osnovi devetmesečnih podatkov.

Rezultati poslovanja so slabi, kar pomeni, da je gradbeništvo vse globlje v težavah. Celotni prihodek se je povečal za 115 odstotkov, dohodek za 111 odstotkov, čisti dohodek pa za 102 odstotka, kar pomeni, da so se povečale zakonske obveznosti iz dohodka. Akumulacija se je v povprečju povečala le za 47 odstotkov, če pa odštejemo izgube, povečanje znaša samo še 25 odstotkov.

Kljub temu, da so naraščali mesečni osebni dohodki na delavca hitreje kot dohodek, le-ti še vedno niso visoki, saj so bili v devetih mesecih le malenkost nad 200.000 dinarjev, kar je 9 odstotkov pod povprečjem slovenskega gospodarstva.

Izgube so se povečale v primerjavi s prvim polletjem za polovico, v primerjavi z lanskim enakim obdobjem pa 5-krat. Višje so predvsem v Ingradu, Betonu in Gradisu. Gradbena operativa ima vse večje izgube zaradi pomanjkanja del, kar pomeni, da so bila dela prevzeta pod manj ugodnimi pogoji. Izgube pri proizvajalcih cementnih izdelkov so bile večje zaradi cenovnih neskladij, pri proizvajalcih gradbene strojne opreme pa zaradi splošno težkega položaja kovinske in strojne dejavnosti. Med 17. zgubašta sta tudi oba Gradisova Kovinska obrata.

V razpravi je Franc Berginc, predsednik ROS-a slovenskih gradbenikov dejal, da bodo prvi letošnji meseci še težji, tako da se bo položaj še bolj zaostril. Zato je za pričakovati povečanje števila stavk, katerih je bilo v Sloveniji, glede na kritičen položaj gradbeništva, kljub vsemu manj kot v drugih delih Jugoslavije, kjer so ravno gradbeniki imeli največ prekinitev dela.

Nada Uršič je izrazila strah, da bodo vse uspele stavke dober zgled drugim in bodo postale nekakšna moda. Pri tem se bo treba opredeliti do odgovornosti vodilnih delavcev, predvsem če se bo ugotovilo, da bi bilo mogoče povečati osebne dohodke tudi pred stavko, pa tega vodstvo ni storilo, marveč so povečano plačo delavci morali izsiliti.

Zato je bilo na koncu seje sklenjeno, da mora sindikat takoj stopiti v akcijo, seveda ob pomoči Gospodarske zbornice Slovenije, Splošnega združenja za gradbeništvo in IGM ter Komiteja za industrijo in gradbeništvo.

C. P.

8. redna seja konference OO ZS Gradisa

O KO Ljubljana in GE Ravne

12. januarja je v prostorih Delovne skupnosti skupnih služb potekala 8. redna seja konference OO ZS Gradisa. Seje se je udeležil tudi Ivan Lukman, podpredsednik občinskega sveta zveze sindikatov občine Ljubljana Moste-Polje. Njegova prisotnost je bila še posebej dobrodošla zaradi osrednje točke dnevnega reda, to je razprave ob prekinitvi dela v Gradisovem delovnem tozdu. Seja je bila izredno aktualna, saj so se delegati dotaknili mnogih dogajanj in pojavov znotraj in zunaj Gradisa, ki vplivajo na uspešnost poslovanja.

Že pri pregledu sklepov prejšnje seje je stekla razprava o težavah košarskih obrátov, predvsem ljubljanskega, saj je v mariborskem že prešlo na bolje. Podpredsednica OO ZS Milka Kloboves je deležate seznanila z dosedanjimi prizadevanji sanacijske komisije, ustanovljene, da pomaga pri iskanju rešitev za KO Ljubljana. Komisija je pripravila izhodišča za sanacijo na visokem strokovnem nivoju, tako da je njene predloge podprl tudi izvršni svet skupščine občine Moste-Polje, ki je razpravljala o predlogih komisije 12. januarja zjutraj.

Stališča izvršnega sveta občine je na kratko pojasnil tovariš Ivan Lukman, kot predstavnik občinske organizacije sindikata pa je pozval sindikalno organizacijo in druge družbenopolitične organizacije v košarskih obratih Ljubljana, naj se aktivno vključijo v reševanje težav, ki bodo sprejete strokovne odločitve.

Člani konference so razpravljali tudi o odgovornosti za položaj v KO Ljubljana. Delegat Biroja za projektiranje Ljubljana Franc Lerner je menil, da so še najmanj krivi delavci v Kovinskih obratih. Krive so razmere in slabe, oziroma nepravilne poslovne odločitve v tozdu in delovni organizaciji, proučiti pa bi bilo potrebno tudi odgovornost strokovnih služb. Za primer dvomljive odločitve je navedel veliko investicijo pri selitvi KO na Letališko mesto.

Druga, osrednja točka dnevnega reda se je glasila »Preventivno delovanje sindikata pri odpravljanju možnih vzrokov in povodov za prekinitve dela ter ravnanje ob prekinitev.«

Predsednik konference OO ZS Gradisa Janez Vodopivec je uvodoma omenil, da pač prihaja do konfliktnih situacij tudi v Gradisu in da je potrebno to sprejeti kot dejstvo v teh težkih, kriznih časih.

Ivan Lukman pa je pojasnil stališča republiškega sveta zveze sindikatov. Problem stavk postaja vedno bolj kompleksen. Včasih so bile prekinitve dela le v gospodarstvu, v zadnjem času pa že v celotnem družbenem delu in to tudi tam, kjer

osebni dohodki niso ravno najnižji. Slabe in nepravčasne informacije omogočajo razširjanje polresnic in dezinformacij, to pa lahko pripomore še k večjemu nezadovoljstvu.

• Ravnanje sindikata v kriznih situacijah pa mora biti takšno:

kadar se po običajnih poteh ne da odpraviti nezadovoljstva, mora sindikat v kolektivu sklicati izredni zbor delavcev. Če ta ne uspe in pride do stavke, mora sindikat ustanoviti stavkovni odbor, ki zastopa delavce in sodeluje pri dogovarjanju o ponovnem začetku dela.

• **Disciplinski ukrepi** zoper posamezne delavce se lahko začnejo šele po tem, ko se večina vrne na delo, manjši del pa se noče – nikakor pa ne prej, tudi če so bile zahteve stavkajočih očitno neupravičene. Sicer pa republiški odbor zveze sindikatov pripravlja stavkovna pravila, ki bodo vsem prizadetim olajšala delovanje v primeru stavke.

V zvezi s prekinitvijo dela na Ravnah pa so se odločili, da ne bodo zavzeli stališča, dokler ne dobijo poročila o poteku dogodkov od ravnenske osnovne organizacije sindikata.

V okviru tretje točke dnevnega reda bi morali določiti predloge sprememb na področju regresiranja letnega oddiha, vendar so razpravo preložili na naslednjo sejo, da bi se lahko posvetovali o tem vprašanju v svojih kolektivih.

Pri razpravi o pripravah na konstitutivno sejo konference OO ZS so ugotovili, da so bili občni zbori osnovnih organizacij izpeljani. Gradbena enota Maribor pa mora predlagati novega predsednika konference iz svojih vrst do 20. januarja, ker bo konstitutivna seja konference sindikata že 27. januarja. Predsednike osnovnih organizacij pa po vsem sodeč čaka težavno delo v tem mandatnem obdobju.

M. M.

Gradisovi komunisti zakoličili smeri delovanja v novem mandatu

V ospredju naloge skupnega pomena

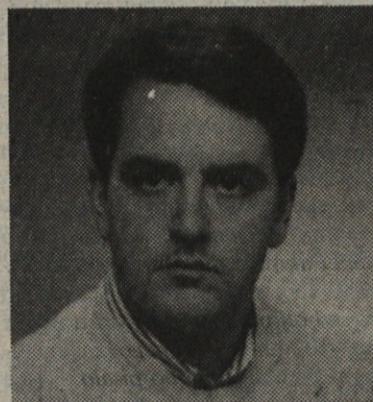
V mesecu decembru, ko so vremenske razmere nekoliko upočasnile operativni delovni utrip po gradbiščih, družbeni razvoj in dogodki niso dopuščali mirovanja. V Gradisovih organizacijskih enotah in družbenopolitičnih organizacijah je to tudi sicer čas »preštevanja«, to je ocenjevanja doseženega, oblikovanja vsakovrstnih načrtov in programov ter evidentiranja oseb, sposobnih in vrednih zaupanja za izpeljavo dogovorjenega.

Težavne razmere v družbi, v njej pa v gradbeništvu še posebej, čutimo na lastni koži že vsi. Omejevalna politika s spremljajočimi (in spreminjajočimi se) gospodarskimi ukrepi nam sproti nalaga nove dolžnosti, med osebe z zadolžitvami pa vnaša osebne dileme kot na primer: Ali bom(o), kljub volji, naloženo zmožel(i).

Komunisti Gradisa smo imeli v vseh okoljih v decembru programsko-volilne seje, konstituirali smo konferenco OO ZK Gradisa, oblikovali program enotnega idejnopolitičnega in konkretnega vsebinskega dela, vezanega za delovno organizacijo, v zvezi s tem programom pa na seji predsedstva konference ZK opredelili prednostne in trajnejše naloge ter seveda obravnavali sprotne zadeve.

Konferenca ZK

Konstitutivne seje konference ZK Gradisa se je kot zunanji gost udeležil tudi predstavnik občinskega komiteja ZK občine Ljubljana Moste-Polje Stane Brezovar. Z nekaj stavki je izpostavil ključna družbena pričakovanja, omenil vlogo in pomen nekaterih novejših oblik akcijskega povezovanja komunistov, nam zaželel uspešno delo, nato pa z zanimanjem sledil poročilu, razpravi, programu ter notranji (predvsem gospodarski) problematiki.

Igor Letig iz tozda Gradbena enota Koper, novi predsednik konference OO ZK Gradisa.

Bralcem Gradisovega vestnika smo s te seje najprej dolžni informacijo, da je prišlo do nekaterih organizacijskih in kadrovskih sprememb. Sestav predsedstva konference ZK Gradisa v novem mandatu je naslednji: **Andrej Drobnič**, SPO Ljubljana; **Alojz Hraščanec**, KO Maribor; **Igor Letig**, GE Koper; **Aleks Potočki**, GE Jesenice; **Vili Rojc**, GE Celje; **Ferid Sejdić**, GO Ljubljana; **Gligor Stankić**, GE Ravne; **Slavko Šarič**, DSSS in **Marija Tomiňšek** iz GE Gradnje Ptuj. Za predsednika konference je bil izvoljen **Igor Letig**.

Razprava na poročilo o delu dosedanje stalne akcijske konference ZK v Gradisu je potrdila, da je bilo to poročilo sestavljeno in predstavljeno realno. Razpravljalci so obenem s sporočanjem »razpoloženja« in predlogi, sprejetimi v njihovih osnovnih organizacijah, pripomogli k dopolnitvi predloženega programa in k njegovi naravnosti na življenjske, za ves Gradis pomembne zadeve.

V nadaljevanju seje je bilo govora o investicijskih delih v tujini, pričakovanih rezultatih poslovanja v domovini, pripravi sanacijskih ukrepov v tozdih z izgubo ali z likvidnostnimi težavami ter varčevalnih ukrepov v okviru celotne delovne organizacije.

S seje predstestva

Prva naloga članov novoizvoljenega predsedstva konference ZK Gradisa je bila posredovati osnovnim organizacijam ZK zaključke konference ter opredeliti iz programa izhajajoče konkretne naloge. To je bilo opravljeno.

Za namestnika predsednika konference ZK Gradisa so člani predsedstva izvolili **Andreja Drobniča** iz tozda SPO.

Predsedstvo je bilo informirano tudi o dogodkih (prekinitvi dela) v tozdu GE Ravne na Koroškem. Dogodkom in stališčem smo namenili prostor posebej

G. B.

Poslovni rezultati in plani

no seči v rezervni sklad delovne organizacije. KO Ljubljana ima težave tudi zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov.

Za Kovinske obrate Maribor kaže bolje, v letu 1988 bodo povečali izvoz in delež dela za Gradis, tako da ne bi smeli imeti večjih težav.

Zaradi zamude pri sprejemanju gospodarskega načrta Inženiringa za leto 1988 je odbor za načrtovanje sprejel sklep, da naj tozdi, ki še niso poslali pripomb na osnutek, to storijo že do 5. januarja. Inženiring pa mora pripraviti predlog gospodarskega načrta do 13. januarja, tozdi pa poslati pripombe nanj do konca januarja 1988.

Določena je bila tudi višina akontacije prispevka za tozdi Inženiring za storitve delovni organizaciji (do sprejetja gospodarskega načrta) in to v višini dobrih 81 milijonov din. Za osnovo so vzeli decembrsko tranšo vključno s stroški za predstavništvo v Beogradu in jo povečali z zadnjim znanim indeksom povišanja cen. Po sprejemu gospodarskega načrta bo narejen poračun.

Delegati so razpravljali tudi o storitvah Inženiringa na ravni delovne organizacije, ki naj bi jih v bodoče odobrili KPO ter o dolgoročni prenovi tega tozda.

Pripombe na osnutek gospodarskega načrta DSSS za leto 1988 je do seje odbora poslalo le pet tozdov, verjetno tudi zaradi nerazumevanja novega sistema planiranja. V osnutku gospodarskega načrta Delovne skupnosti so namreč ločene njene dejavnosti za tozde, samo DSSS in zunanje uporabnike storitev. Roki za pripombe in odgovore so enaki kot pri gospodarskem načrtu Inženiringa, enak pa je tudi sistem za obračun akontacije do sprejetja GN 88 DSSS.

Ker proizvodni tozdi Gradisa načrtujejo zmanjšanje števila zaposlenih povprečno za 3 odstotke, je odbor za načrtovanje pozval tozdi Inženiring in DSSS, da zmanjšata število zaposlenih v letu 1988.

Obrat gradbenih polizdelkov in Biro za projektiranje Ljubljana sta manjša kršitelja delitvenih meril v Gradisu. Odbor za načrtovanje je sprejel sklep, da morajo odgovorni delavci obeh tozdov do 15. januarja določiti način uskladitve delitve po zaključnem računu 1987, da ne bodo več kršitelji.

Odbor je zaradi razpleta dogodkov na Ravnah sklenil, da mu morajo odgovorni delavci tega tozda sporočiti, zakaj so dovolili delitev osebnih dohodkov v višini, ki ni v skladu z rezultati poslovanja, kakšne poslovne rezultate pričakujejo v letu 1988 ter katere sanacijske ukrepe načrtujejo. Delitvena razmerja pa morajo uskladiti z družbenim dogovorom in internimi merili po zaključnem računu 1987.

Odbor je opozoril delavski svet delovne organizacije, da lahko pride do težav pri sprejemanju gospodarskega načrta 1988 za tujino zaradi nezaupnice DS DO vodstvu sektorja za investicijska dela v tujini.

Odbor je potrdil predlog direktorske konference, da se zviša akontacijska vrednost točke od 1. decembra 1987 na 6,00 din. (Za primerjavo – decembra 1986 je bila AVT 2,50 din, januarja 1987 pa 3,00 din). Priporočil je tudi, da se osebni dohodek v Gradisu v bodoče ne izplačuje točno 15. v mesecu, oziroma prej, temveč v petek, ki je najbližji temu datumu.

Člani odbora za načrtovanje so se seznanili tudi s prvim osnutkom gospodarskega načrta 1988 za delovno organizacijo. Celoten planiran prihodek znaša 383 milijard din. Zaradi nizke angažiranosti v letu 1988, bo to težka naloga, saj razen nekaj infrastrukturnih objektov, predvsem premostitvenih, niso predvidene večje investicije. Zelo ostri so tudi pogoji licitiranja, pričakujejo pa tudi povečano konkurenco gradbenih podjetij iz drugih republik.

Kolektivni poslovodni organ in Interno banko je odbor zadolžil za pripravo predloga ukrepov za večjo finančno disciplino v Gradisu. Zaradi nesoglasij pri oceni Inženiringovih storitev delovni organizaciji nekateri tozdi ne poravnavajo svojih obveznosti do Inženiringa, zato odbor priporoča, da jih čim prej poravnajo. V nasprotnem primeru bo imel Inženiring motnje v poslovanju. Odbor za standard in rekreacijo pa so člani odbora za načrtovanje pozvali, da se sestane do 15. januarja in predlaga rešitev za pokrivanje nepokrite izgube počitniških domov. Ta znaša okoli 40 milijonov din.

M. M.

— Je produktivnost padla zaradi štrajkov?
— Ne, delamo normalno po ukrepih ZIS...

3. seja odbora za informacije GIP Gradis

Za kvalitetnejše obveščanje

24. decembra se je v prostorih delovne skupnosti Skupne službe nek svoj tretji seji sestel odbor za informacije GIP Gradis skupaj z uredniškim odborom Gradisovega vestnika. Po pregledu in potrditvi zapisnika prejšnje seje je glavni in odgovorni urednik Gradisovega vestnika Cveto Pavlin podal predlog poročila o delu v letu 1987.

Kot je bilo načrtovano, je v letu 1987 izšlo 12 števil Gradisovega vestnika na 16. straneh, ki so bile rezultat rednega in vestnega delovanja uredniškega odbora, ki je kritično ocenjeval vsako številko časopisa in opozarjal na pomanjkljivosti ter za vsak mesec zasnoval vsebino naslednje številke. Proti koncu leta je bil spremenjen način dela, tako da se je uredniški odbor sestajal pred izidom in s tem lahko podal mnenje o primernosti objave posameznih bolj delikatnih člankov. Tak način dela se je dobro obnesel, še posebej pri treh zadnjih številkah Gradisovega vestnika.

Več pozornosti je bilo namenjeno kvaliteti obveščanja, tako da je vsaka številka vsebovala okoli 40 člankov, kar kaže, da je Gradisov vestnik pokrival širok krog dogajanj. Zaradi krajših člankov, ki so bili zato vsebinsko bolj bogati, je bil časopis tudi bolj pregleden in prijeten za branje. Zaradi obilice gradiva trikrat ni bila objavljena nagradna križanka, vendar so jo bralci zelo pogrešali.

Čas in razmere v katerih živimo ter dogajanja v Gradisu so zahtevali večjo stopnjo kritičnosti pri pripravi člankov (tako o tujini, obeh kovinskih obratih, Inženiringu, Barbarigi, bolniškem staležu, gospodarskem menjju itd.), kar je dalo novo kvaliteto obveščanja v Gradisu. Taka politika je sicer naporna, zahtevna in velikokrat posuta s trnjem, vendar je, po mnenju vseh prisotnih na seji, edina prava.

V letu 1988 si bo Gradisov vestnik prizadeval ohraniti sedanjo vsebinsko zasnovu in uredniško politiko. To pomeni večjo kritičnost strokoven pristop, objavo več informacij v krajših člankih, vsestransko sodelovanje z bralci, skratka, trudil se bo za čim boljše obveščanje Gradisovih delavcev.

Gradisov vestnik bo tudi v letu 1988 izhajal v enakem obsegu kot do sedaj, enaka bo tudi razporeditev člankov – prve strani bodo namenjene dejavnostim na nivoju delovne organizacije in najpomembnejšim dogodkom, naslednje dejavnostim v tozdi, zadnje pa kulturi, športu in sprostiviti.

Člani odbora za informacije in uredniškega odbora so potrdili poročilo in predlog programa dela in vsebinske zasnove za letošnje leto ter posebej poudarili pomembnost dobre obveščenosti v sedanjem trenutku in zato vse bolj pomembne vloge Gradisovega vestnika v Gradisu.

M. M.

• Pričakovani poslovni rezultat Gradisa za leto 1987 na osnovi prognoz tozdov in ocene Analitske planske službe je: celotni prihodek 176,9 milijarde din, dohodek 48,7 milijarde, čisti dohodek 34,6, osebni dohodki 28,1 in akumulacija 3,9 milijarde din. Številke še niso dokončne, tudi zato ne, ker še ni znano, kakšen bo sistem obračuna v zaključnem računu.

Skupščina občine Ljubljana Moste-Polje ugodno ocenil aktivnosti Gradisa in sanacijske komisije pri reševanju problematike KO Ljubljana

Potrjena izhodišča za sanacijo Kovinskih obratov

Gradisova komisija za sanacijo KO Ljubljana je na zahtevo izvršnega sveta skupščine občine Ljubljana Moste-Polje izdelala izhodišča in rokovnik za sanacijo tega tozda. Izvršni svet mošćanske občine je na seji 12. januarja 1988 obravnaval predloženi program, ga potrdil in določil rok, v katerem mora Gradis izdelati sanacijski program – to je 28. februar.

Zahteval pa je tudi sprotno oblikovanje samoupravnih organov in izbenopolitičnih organizacij tozda KO Ljubljana in delovne organizacije o poteku izdelave sanacijskega programa in sprejetih odločitvah.

Andrej Rogač, podpredsednik OZ, zadolžen za industrijsko demontiranje in predsednik sanacijske komisije je povedal, da sta v predloženih izhodiščih za sanacijo podani vsi možni rešitvi. Prva predvideva celovito prestrukturiranje celotne kovinske predelovalne industrije v Gradisu na osnovi vitalnih in produktivnih programov, druga možnost pa je stečajni postopek.

V izhodiščih za sanacijo so nakazani vzroki za sedanje stanje v tozda Kovinski obrati Ljubljana ter ciljni naloge, ki jih je potrebno izvesti, da se lahko sprejme odločitev na koncu februarja. Tako bo sanacijska komisija na strokoven način razpisala bodo metode Bayesa oziroma »drevo odločanja« Ishikawa (Ishikawa) preverila verjetnost izvedbe posameznih ukrepov in učinkov ukrepov, da bi na podlagi take ocene sprejela odločitev za izvedbo sanacije v najprimernejši obliki.

V razpravah in načrtih o prestrukturiranju obrata ni bila niti predvidena niti obravnavana možnost združitve s tozdom Inženiring, ki je to pomotoma objavil dnevnik Delo. Zagotavljeno pa bo moralo biti večje sodelovanje Inženiringa, predvsem na komercialnem področju. Prav tako je potrebno oblikovati povečati pomoč strokovnih Delovne skupnosti skupnih in Interne banke, predvsem

na področju financ, kadrovanja, organizacije in razvoja.

Z dosedanjimi kratkoročnimi ukrepi je bila v okviru služb DSSS in Inženiringa zagotovljena pomoč v izvajanju finančnega poslovanja, realizaciji tekočih ponudb in pripravi poslovnih odnosov s partnerji doma in v tujini. Tako se vodijo razgovori o kooperantskih poslih z zahodnonemškimi in bolgarskimi partnerji, kar vse predstavlja elemente sanacije in programa prestrukturiranja kovinske dejavnosti v Gradisu.

Ob tem je bila 1. januarja izvedena kadrovska sprememba v vodstvu tozda, za vršilca dolžnosti direktorja je bil imenovan **Pavel Lah**. Še vedno pa obstajajo velike težave s pridobivanjem (pa tudi ohranjanjem) ustreznih kadrov za posamezna področja dela, kjer bo morala delovna organizacija zagotoviti ustrezno pomoč. Sodelovanje drugih strokovnjakov bo potrebna tudi sanacijski komisiji, da bo sanacijski program opravljen v roku in kvalitetno.

Izid reševanja celotne problematike pa je v veliki meri odvisen od prizadevanja delavcev Kovinskih obratov in seveda od pomoči in volje ostalih tozdov, saj je upnik KO Ljubljana predvsem Gradis. Dokončna odločitev, kaj bo s tem tozdom, kakšen bo njegov obseg in organiziranost, mora biti sprejeta najkasneje do sprejetja zaključnega računa 1987, to je do konca letošnjega februarja.

Gradisov vestnik bo o reševanju težav Kovinskih obratov obširneje poročal v februarški številki.

M. M.

Sprememba v vodstvu KO Ljubljana

Potrebni bodo veliki napor

Od začetka letošnjega leta imajo Kovinski obrati Ljubljana novo vodstvo. Vršilec dolžnosti direktorja je postal **Pavel Lah**, do sedaj gospodarsko finančni pomočnik direktorja. Na njegova ramena bo padel velik delež odgovornosti pri izvajanju sanacijskega programa, vendar je prepričan, da mu bo ob podpori delavcev tozda in celega Gradisa težka naloga uspela.

Pavel Lah: »Gospodarska situacija nam ni naklonjena. Velike težave spremljajo celo gospodarstvo, še posebno močno pa kovinsko predelovalno industrijo. Potrebni bodo veliki napor vsi v Kovinskih obratih – morali bomo delati bolje, bolj disciplinirano in zavzeto, bolje bomo morali organizirati delo da bomo znižali stroške poslovanja. Dоследno bomo morali uresničevati naloge iz sanacijskega programa.

Vendar se sami, brez sodelovanja in pomoči Gradisovih tozdov, ne bomo mogli izkupati iz težav. Z njihovim razumevanjem in pomočjo pa nam bo to uspelo.«

M. M.

Pavel Lah, v. d. direktorja tozda KO Ljubljana.

Položaj se je pričel slabšati že pred nekaj leti

Premalo vemo

Vodja priprave del, **Franc Hajdinjak**, že vrsto let dela v tozdu Kovinski obrati Ljubljana. Je tudi družbenopolitično aktiven, sedaj je sekretar osnovne organizacije zveze komunistov, tako da dobro pozna razmere v svojem delovnem okolju. Objavljamo nekaj njegovih misli o težavah in možnostih za izboljšanje položaja Kovinskih obratov.

»V Kovinske obrate je bilo vloženo veliko denarja in ogromna škoda bi nastala, če se ne bi amortiziral, da pa bi se, je potrebno izdelati ustrezne programe. Hkrati je potrebno investirati v skupino strojnih inženirjev, ki bo pripravila nov proizvodni program in tudi v obstoječi kader, ki je še zmožen in pripravljen tozda potegniti iz težav. Istočasno je potrebno urediti vprašanje osebnih dohodkov, ker taki kot so, ne prispevajo k pridobivanju primerne kadra.

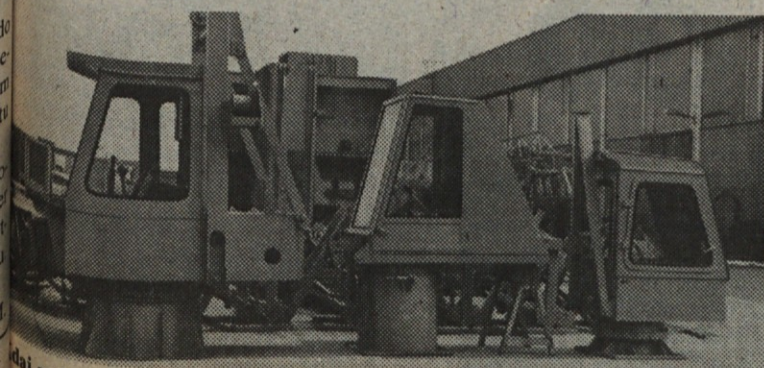
Zavedamo se, da smo v zelo težkem položaju in motijo se tisti, ki mislijo, da delavci tega ne vedo. Vendar je bilo do današnjega dne razpoloženje solidno. Ko pa so prebrali v Delu, da bo odpuščenih dve tretjini delavcev, so izgubili vso voljo. Komu le koristi taka informacija? Gradisov vestnik dobivamo samo

enkrat mesečno, to pa je v takih trenutkih premalo. Če nas bi pred izidom Dela obvestili o razgovorih na občini, bi vedeli, da ta podatek ni točen.

Vztrajali bomo na tem da se dokaže odgovornost za sedanji položaj – zakaj je kdo kaj počel. To hočemo doseči zaradi toliko vložene denarja in sredstev in zaradi odrekanja delavcev drugih naših tozdov, ki so nam pomagali s krediti.

Upam, da nam bodo Gradisovi tozdi pomagali še sedaj. Res je, da nimajo nobenega zagotovila, da bo pomoč uspešna, tako da lahko računamo samo na zaupanje. Sam sem prepričan, da bomo z dobrim programom in novim v. d. direktorjem, ki še ni obremenjen s starimi odnosi in razmerami, uspeli izplavati iz težav.«

M. M.

kdaj se bodo vrnil tisti lepi časi, ko so bila skladišča in dvorišča Kovinskih obratov prazna?

Veriga sedmih elektrarn na Savi – projekt stoletja

HE Vrhuvo – končno pričetek gradnje

Gradnja prve v verigi sedmih hidroelektrarn na Savi – HE Vrhuvo – dobro napreduje, tako da bo ob njeni dograditvi bolje izkoriščen vodni potencial Save, ki je sedaj izkoriščen le devetodstotno.

Z načrtovanjem elektrarn na Savi smo se v Sloveniji ukvarjali več let. Poleg elektrarn na spodnji Savi, ki bodo imele skupno moč 226,8 MW, je v dolgoročnem planu predvidena tudi gradnja desetih elektrarn med Mavčičami in Vrhovem s skupno močjo 302,5 MW, vendar se bo njihova gradnja začela po letu 2000.

Glavnina gradbenih del HE Vrhuvo bo jez s strojnico in petimi pretočnimi polji. V strojnici bodo tri turbine s skupno močjo 34,2 MW. Za elektrarno bo nastalo jezero, ki bo obsegalo 1,5 kvadratna kilometra in v katerem bo 1,36 milijona kubičnih metrov vode.

Predračunska vrednost HE Vrhuvo je po cenah iz junija 1987 nekaj več kot 50 milijard dinarjev, kar pomeni 1,48 milijarde dinarjev za megavat moči. Po teh izračunih naj bi bila kilovatna ura iz te elektrarne po 13,5 dinarja.

Gradnjo HE Vrhuvo so prevzeli štirje Gradisovi tozdi – GE Nizke gradnje, GE Maribor, GE Celje in Gradbena operativna Ljubljana – z mehanizacijo bo sodeloval tudi SPO, koordinacijo del pa bo vodil inženiring. Vodja projekta HE Vrhuvo je **Željko Petovar**.

Elektrarno Vrhuvo naj bi zgradili v 37 mesecih, kar je zelo kratek čas, tako da bodo morali delavci Gradisa in SCT trdo delati, toliko bolj, ker v Smeltu ne izključujejo možnost, kot je povedal na pogovoru z

novinarji generalni direktor Smelta **Jože Žagar**, da bi h gradnji, v kolikor bi se zatikalo, pritegnili tudi drugo jugoslovansko gradbeno operativno.

Gradbeniki zatrjujejo, da bo gradnja normalno potekala, če bo le denar pravočasno pritekal, saj nas izkušnje zadnjih let učijo, da je ravno finančna nepokritost botrovala zamudam in podaljšanju gradnje številnih objektov, med njimi tudi energetskih.

Ali smo v Sloveniji sposobni zagotoviti dovolj sredstev za realizacijo projekta verige sedmih hidroelektrarn na spodnji Savi ali pa se bomo morali zadovoljiti le s tremi elektrarnami (Vrhuvo, Boštanj in Blanca)? Vse skupaj je odvisno od tega, za kakšen razvoj se bomo v naši republiki odločili.

C. P.

Novo vodstvo sindikata v Kovinskih obratih Maribor

Trdo delo v novem mandatu

Ko smo na občnem zboru OOZS tozda Kovinski obrati Maribor ocenjevali delo sindikata, smo lahko ugotovili, da smo delali po zastavljenem programu. V kritični razpravi pa smo si bili edini, da bo potrebno še več dela na družbenopolitičnem področju, z ozirom na težko stanje v naši družbi.

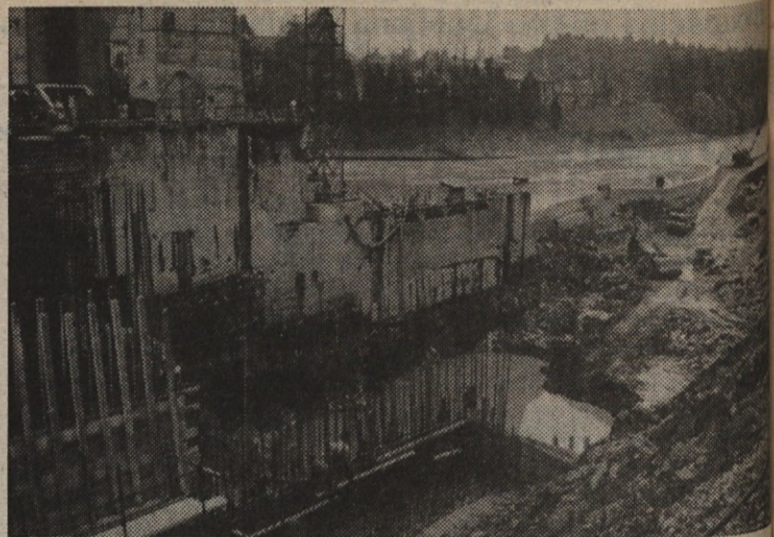
Samokritičnost pri obravnavi notranjih težav je bila prav gotovo na pravem mestu, saj bomo le tako lahko dosegli željene rezultate, tako na gospodarskem, kot na samoupravno-političnem področju.

Osrednji predmet razprave je bilo predvsem nagrajevanje, produktivnost, delovna, kakor tudi tehnološka disciplina, varčevanje z materialom, kadrovska problematika, zmanjšanje zalog, velika fluktuacija in bolniški stalež.

To so področja, ki bodo v tem mandatu zahtevala veliko trdega dela, z veliko dobre volje in ob pomoči in sodelovanju vseh v tozdu, predvsem pa vodstva in celotnega IO OOZS v sodelovanju z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami in samoupravnimi organi.

Izvoljen je bil tudi nov IO OOZS. Predsednik sindikata v Kovinskih obratih Maribor v naslednjem mandatu je **Branko Vranič**.

Srečko Friš

Izkopi ob temeljih starega jez in betoniranje podpornih zidov ob kršnih skali, ki jo je potrebno sidrati, so zahtevno opravilo, ki pa so mu delavci Nizkih gradenj kos brez večjih težav.

Uspešno sodelovanje Biroja za projektiranje Maribor in Nizkih gradenj

HE Fala – delo po planu

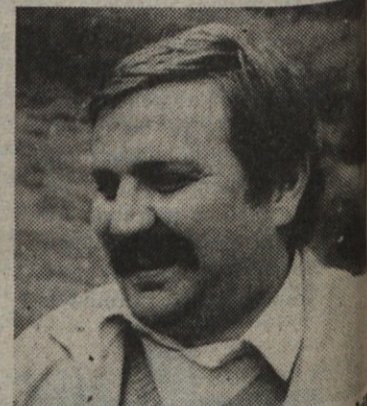
Dolgoletno uspešno sodelovanje Biroja za projektiranje Maribor in gradbene enote Nizke gradnje se nadaljuje tudi pri gradnji nove strojnice falske hidroelektrarne. Tozda sta sodelovala že pri sanaciji prvotne elektrarne v letih 1986 in 1987, ki je začela dajati elektriko že leta 1917.

Karel Veršak iz mariborskega Biroja za projektiranje: »Pri tej sanaciji smo obnovili med ostalim kompletno mostovno zgradbo, mostove prelivnih polj ter jezovne stebre. Preostala nam je še prenova obstoječe stojnice, ko bosta pričela delati nova agregata.

Leta 1986, ko je Gradis pridobil dela na novem delu HE Fala, to je strojnice za 9. in 10. agregat, pa se je naš biro vključil s projektiranjem – spremljavo projekta Elektroprojekta z vključevanjem tehnologije Gradisa, kar je tukaj naša osnovna dejavnost. Naredili smo še projekte izkopov, gradbene jame, sidranja zaledne skalnate stene, ceste od falskega gradu do hidroelektrarne dolge 2,5 kilometra in podpornih zidov za to cesto.

Glede na razpisni projekt smo ponudili investitorjem nov projekt zapiranja gradbene jame z vključevanjem obstoječih zidov splavnice, kar bo precej skrajšalo čas gradnje.

Dela na gradbišču HE Fala – 9. in 10. agregat potekajo po načrtih. Leta 1987 pri betoniranju podpornih zidov imajo nekaj težav s hribom, ko skalnata stena ni dovolj trdna in morajo nestabilne skalnate bloke odstraniti.

Dušan Rajh, nadzornik Dravskih elektrarn pri gradnji nove strojnice HE Fala.

Praktično vsak dan je na gradbišču tudi nadzornik **Dušan Romih** iz Dravskih elektrarn. Z Gradisovim delom je zadovoljen. Sicer pa, pravi, Gradisu ni težko, ko ima tako lep vzor pri delu – objekt, ki je brez sanacij vzdržal od prve svetovne vojne do sedaj.

Delavci zahtevali višje osebne dohodke

Štrajk na Ravnah

Zgled po štrajku v Železarni Ravne, nižji osebni dohodki izplačani 15. decembra lani, nezadovoljstvo z ukrepi ZIS in ogrožena socialna varnost ob visoki inflaciji, to so bili pglavni vzroki prekinitve dela, stavke, štrajka, kakorkoli že to imenujemo, ki je bil 16. in 17. decembra v naši temeljni organizaciji na Ravnah.

Za 16. december ob 7. uri je bil v jedilnici na Ravnah sklican občni zbor sindikata za vse sektorje na območju Raven, razen za sektorja Javornik in Kapitalna, kjer naj bi zbora imeli pozneje. Ko so tisti, ki naj bi občni zbor vodili, ugotovili, da se je občnem zboru pridružila tudi skupina delavcev iz Javornika in Kapitalne, je bilo takoj jasno, da gre za štrajk. Kljub temu je predsednik sindikata **Bego Osmič** skušal občni zbor speljati, vendar so ga stavkajoči prekinili in zahtevali zvišanje osebnih dohodkov.

Na predlog, da naj bi izvolili predstavnike, ki bi se pogajali o zahtevah zbora delavcev, so se navzoči opredelili, da hočejo sodelovati vsi.

In kaj so stavkajoči zahtevali?

Zahtevali so povečanje osnov osebnih dohodkov za 60 odstotkov s tem, da naj bi bil pri nižje ovrednotenih delih ta odstotek povečanja maksimalen, pri višje ovrednotenih delih pa manjši; da se izplača vsem enkratno znesek 50.000 din; zahtevali so na vpogled plačilne liste vseh zaposlenih; zahtevali so izenačitev osebnih dohodkov z dopustnim razponom med direktorjem in snažilko do 50.000 dinarjev; zahtevali so, da na stavko pridejo predstavniki skupščine občine Ravne in predstavniki družbenopolitičnih organizacij na Ravnah ter da se takoj sestane delavski svet skupaj z DPO in

potrdi zahteve stavkajočih delavcev.

Kaj so stavkajoči še spraševali?

Spraševali so, zakaj tozda ni polno angažiran in kdo je kriv za to; zakaj smo pri ponudbah dražji od konkurence; zakaj tozda ni dobil plačanega dela iz Barbarige; zakaj so bili v Barbarigi pogoji bivanja za vodstvo gradbišča in proizvodne delavce različni; zakaj so se stroški v obratu družbene prehrane zvišali, osebni dohodki pa se niso; zakaj dobijo šefi svež in delavci star kruh; zakaj v občinah delijo 13. plačo, v gospodarstvu pa imamo nizke osebne dohodke. Razen teh so postavili še celo vrsto drugih vprašanj.

Poleg zahtev in vprašanj sta podana tudi predloga naj se zmanjša število administrativnega in režijskega kadra in naj se upokojijo delavci, ki delajo po štiri ure na dan.

Ker se stavkajoči niso strinjali z odgovori vodstva tozda, da ni možno 60 odstotno povečanje osebnih dohodkov in da ni možno enkratno enako izplačilo vsem, in ker se niso tudi strinjali s sklepi izredne seje delavskega sveta, so se odločili, da bodo štrajkali še drugi dan.

Tako je tudi bilo. Ponovno so se zbrali v jedilnici in mirno čakali na odobritev njihovih zahtev iz prejšnjega dne, le da so zahtevo po enkratnem izplačilu povečali iz 50.000 na 70.000 din na zaposlenega.

Tega dne sta se s stavkajočimi po-

• Sklepi predsedstva konference OO ZK Gradisa o prekinitvi dela v tozdu GE Ravnne

Predsedstvo konference OO ZK je na seji 18. decembra lani razpravljalo tudi o štrajku v ravnem tozdu Gradisa in sprejelo naslednje sklepe:

1. Predsedstvo zahteva pisne ocene in pojasnila o prekinitvi od osnovne organizacije ZK, osnovne organizacije ZS in od vodstva tozda ter mnenje občinskega komiteja ZKS in občinskega sveta ZS Ravne na Koroškem.

2. V okviru delovne organizacije naj se analizira možnost povišanja akontacijske vrednosti točke za 20 odstotkov v vseh tozdi in delovnih skupnostih, sicer je enostransko povišanje lahko povod za nadaljnje prekinitve dela v delovni organizaciji.

3. Predsedstvo konference OO ZK zahteva utemeljitve za linearno izplačilo 70.000 din – po katerih merilih in osnovah je bilo izplačano in iz katerih sredstev.

4. Predsedstvo priporoča osnovnim organizacijam ZK, da organizirajo informiranje delavcev na zbore ali po delovnih skupinah o stanju v tozdi, perspektivah ipd. S takim preventivnim delovanjem naj se preprečujejo nadaljnje prekinitve.

govarjala tudi predsednik skupščine občine **Maks Večko** in sekretar občinskega sindikata **Franjo Miklavc**. Delavcem sta obrazložila, da je njihova zahteva po 60-odstotnem dvigu OD nerealna, in da bi vsako povečanje za več kot 20 odstotkov, ogrozilo pozitivni rezultat tozda za leto 1987. Poudarila sta tudi, da od zunanjih institucij ni možno pričakovati kakršne koli podpore po izplačilu, ki bi bilo nad možnostmi tozda, in da je treba zadeve reševati v okviru možnosti.

Kljub temu, so bili delavci trdni, odločni in vztrajni v svojih zahtevah, trdili so, da so pripravljeni štrajkati tako dolgo, dokler se ne bo njihovim zahtevam ugodilo, če pa ni denarja, da bi se vsem izplačalo enako, so predlagali, da se proizvodnim delavcem izplača 70.000 din, ostalim pa le 30.000 dinarjev.

Po ponovnem posvetu vodstva tozda z vodstvom Gradisa je bilo dogovorjeno, da se delavskim zahtevam ugoditi in da se dvigne vrednost točke na 6,60 dinarja ter vsem zaposlenim izplača kot nadomestilo za nižji OD v novembru enkratno znesek 70.000 dinarjev.

Tako je bila stavka končana, v Gradisu vsakdan pa je prinesla dva nova presedana: na Ravnah imajo od 1. decembra vrednost točke 6,60 din, v drugih tozdi in delovnih skupnostih pa 6,00 din, saj še vedno velja dogovor o enotni akontacijski vrednosti točke; drugi presedan pa je enkratno enako izplačilo za vse zaposlene, ki nima nobene osnove v našem sistemu nagrajevanja po rezultatih dela.

Po končani stavki je bilo delo na vseh sektorjih normalno, vsi zaposleni pa so dobili izplačanih 70.000 din 25. decembra, nakar so delavci odpotovali na svoje domove na ko-

lektivni novoletni dopust in so se vrnili šele 11. januarja.

Ko je komite za SLO in DZS analiziral vzroke za štrajk in ocenjeval kako je potekal, je bilo ugotovljeno, da so delavci nastopali homogeno, odločno in vztrajno, ter da je bilo njihovo vedenje na visoki ravni. Ni bilo neredov, izgrediv ali poskusov napada na družbeno lastnino.

Vodstvu tozda, delavskemu svetu in družbenopolitičnim organizacijam ni bila izrečena nezaupnica, temveč je bila izražena zaskrbljenost zaradi vse težjega preživljanja pri tako nizkih osebnih dohodkih, kot so v gradbeništvu. Stavkajoči so bili razočarani in negotovi nad zadnjimi ukrepi zvezne vlade. V času štrajka ni bilo niti enega poskusa napada na našo samoupravno družbenopolitično ureditev.

Kljub vsem težavam bodo na Ravnah zaključili poslovno leto pozitivno in kot zatrjuje direktor tozda **Avstust Skrinjar**, bodo ustvarili dovolj dohodka, da bodo prenesli dvig točke na 6,60 dinarjev, tako da ne bodo med kršitelji družbenega dogovora, le pri naših internih merilih bi lahko prišlo do neskladij, vendar, če že bodo, bodo malenkostna.

Na Ravnah jih bolj skrbi, kako bo letos z angažiranostjo, ker v regiji ni dovolj dela. Zato se nadejajo večje pomoči od Inženiringa in skupnih služb, ki so je lani in nekaj zadnjih let, ko je bilo dela dovolj, manj koristili. Zato bodo prvi trije meseci letošnjega leta najbolj kritični in negotovi. Pridobiti bo treba dovolj dela pa bo ta temeljna organizacija, tako meni podpredsednik KPO **Tone Zaletelj**, že letos ponovno v najožjem krogu kandidatov za dobitnika Gradisove diplome.

C. P.

Stanovanjski blok na Javorniku v Ravnah je edini stanovanjski blok, ki je trenutno v gradnji v Koroški regiji.

Četrty festival tržnih komunikacij

Predstavili celostno podobo

Tradicionalno srečanje propagandistov Jugoslavije, ki je bilo tokrat že četrty v portoroškem Avditoriju, je prineslo nekaj novosti in zanimivosti predvsem s področja video produkcij.

Letos so bili prvič vključeni v program tudi reklamni filmi in spoti iz Cannesa. Priznati je treba, da je bil po mnenju večine to tudi najboljši del programa na celotnem srečanju. V senci Cannesa so bile celo nagrade Clio (oskarji za TV in video reklamne filme), za katere je bilo predvajanje tako slabo, da nekaterih sploh ni bilo moč razbrati. Kaj takega si organizatorji prav gotovo ne bi smeli privoščiti.

Srečanje je pozdravil tudi predsednik skupščine SFRJ dr. Marijan Rožič, ki je v svojem pozdravnem govoru poudaril, da mora biti prav dejavnost propagandistov tista, ki bo pripomogla k hitrejši rešitvi iz trenutne gospodarske situacije.

Tokrat prvič je bil na srečanju predstavljen Gradis in sicer s celostno podobo v okviru Gorenjskega tiska, ki je vse natisnil. Glede na to, da je bil tudi Gorenjski tisk med nagrajenci, je tudi med strokovnimi krogi naša nova podoba naletela na pozitiven odmev. To je vsekakor dobra spodbuda za naše nadaljnje delo in potrditev.

M. K.

Z novo celostno podobo že več kot sto akcij

Letos tudi katalog

Po tem, ko je bil v letu 1986 dokončno zavržen predlog Studia marketing Delo za novo celostno podobo Gradisa in je bil na direktorki konferenci v decembru istega leta sprejet koncept s starim znakom in novo tipografijo, je delo v informativno propagandnem oddelku steklo. Poročali smo že o posameznih akcijah, ki so doživele večje ali manjše uspehe.

Vsekakor ob koncu leta, ko pregleujemo rezultate, lahko z veseljem ugotovimo, da so izredni. Do konca leta smo pripravili kar 128 akcij z novo podobo, kar pomeni v 74 delovnih dneh skoraj vsak drugi lan eno. In če ob vsem tem pomislimo, da je potrebno za vsako akcijo od zamisli, oblikovanja, tehnične priprave, izdelave, kontrole in distribucije kar nekaj časa, potem mo na opravljeno delo zares lahko ponosni.

Istočasno tudi ugotavljamo (pa ne samo mi, ampak tudi priznani trokovnjaki), da tudi kvaliteta ni tako slaba, kot jo hočejo nekateri prikazati, potem nam je vse to tudi podbuda, da v letu 1988 nadaljujemo z začetim delom. Seveda bo potrebno tudi kaj popraviti, za kar smo ugotovili, da bi bila boljša rešitev. Vsekakor bo dobrodošel novi katalog, ki ga pripravljamo za izdajo ob koncu leta.

V njem bodo osnovni podatki za osnovne tiskovine (dopis, kuverta, vizitke, račun itd.) in njihovo grafično pripravo.

Ker bo tudi leto 1988 še leto uvajanja vseh tovrstnih publikacij, je eveda še vedno zaželeno, da vsi ozdi naročajo tiskanje vseh obrazcev in tiskovin preko našega odde-

ka, predvsem zaradi oblikovanja in grafične priprave.

Le enoten pristop k akciji nam bo dal tudi končne rezultate, da bo imel Gradis svoj »image« tudi na področju vidnih komunikacij. To pa si vsi pravi gradisovci gotovo želimo, zato upamo, da nam boste, dragi bralci, pri tem tudi pomagali. Ne z neumestnimi pripombami, temveč z konkretnimi predlogi, ki bi naše skupno delo in napore lahko še izboljšali.

Matija Krnc

Delovna akcija na objektu Merkur Naklo

V slogi je moč

Delovne akcije so v tozdu GE Jesenice že stara praksa. 22. decembra lani smo se zopet zbrali v popoldanskem času, tokrat v Naklem pri Kranju.

Prostovoljne akcije se je udeležilo kar petdeset delavcev iz naše uprave in naselja. Čistili smo novozgrajene poslovne prostore DO Merkur. Naslednji dan je bil tehnični prevzem objekta in pomoč utrujenim delavcem na gradbišču, ki so delali tudi ob nedeljah, je prav prišla.

Takšne in podobne delovne akcije spominjajo na čas po vojni, vendar zahtevajo priznanje pobudnikom in vsem sodelujočim. Naj na koncu napišem še stavek, ki je bil že tolikokrat izrečen in napisan: »V slogi je moč!«

D. M.

Franc Brumen, lesni strugar, izdeluje s pomočjo stroja, ki ga je prinesel od doma, posebno zahtevne vzorce.

V gradbeni enoti Gradnje Ptuj

Uspešno mizarstvo

Mizarstvo ima na Ptuj dolgo tradicijo, saj obstaja mizarški obrat toliko časa, kot obstaja tozda Gradnje, to je od leta 1952. Obrat je bil ustanovljen kot servis gradbenikom, vendar se je iz leta v leto vse bolj razvijal. Tako so bili leta 1979 zgrajeni novi proizvodni prostori, v katerih danes dela 45 delavcev.

V mizarškem obratu so nekaj zadnjih let imeli težave, saj niso mogli pridobiti dovolj dela. Vse drugače pa je bilo lani, ko je v mizarstvu krenilo na boljše. Nov način dela (terensko delo in stiki s številnimi poslovnimi partnerji) je dal dobre rezultate.

Niso več čakali samo na delo znotraj tozda, temveč so šli bolj samostojno in odločno na tržišče, kjer so prevzemali dela, ki so morala biti opravljena v izredno kratkih rokih, a so kljub temu ohranili visoko kvaliteto izdelkov.

Tako so se pojavili novi in novi investitorji na Ptuj in izven. Za ravensko Železarno so izdelali pisarniško opremo in predelne stene, udeleženi so bili pri izdelavi stavb-

Jaklin Štefan in Nedeljko Rado delata masivna vrata za graščino Rootenthurn v Slovenji Gradcu.

nega pohištva za stanovanjski blok na Javorniku, opravili so vsa mizarška dela za Sladkogorsko, delali so tudi za Kograd iz Dravograda, eden večjih in pomembnejših poslov pa je bil opravljen za beograjski Progres, ki se je lotil adaptacije slovenske graščine Rottenthurn, kjer bo Progres odslej imel svoj sedež. Na Ptuj so izdelali več kot deset masivnih vrat in oken od katerih posamezna stanejo tudi več kot šest milijonov dinarjev. To je bila dobra referenca za mizarški obrat.

Kupili so tudi tri nove stroje, tako da so sedaj kar dobro opremljeni.

Delavci so v mizarškem obratu zadovoljni. Pripravljani so delati tudi 12 ur in več, saj vedo, da bo temu primerno večji tudi njihov zaslužek. Del dobrega poslovnega uspeha leži verjetno prav v tem, saj so dobro plačani delavci pripravljeni narediti tudi kaj več in obratno.

C. P.

Seminar o industrijski lastnini in inovacijah

Patent – največja motivacija za izumitelja

Seminar o industrijski lastnini je lani organiziral Inštitut za trženje, ekonomiko in organizacijo Ljubljana (ITEO) v prostorih Smelta.

Strokovnjaki za industrijsko lastnino so orisali vzroke za inovacijsko krizo pri nas, razpravljali o načrtu za predlog sprememb in dopolnitev zakona o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja ter predstavili modernizacijo Zveznega zavoda za patente iz Beograda, ki mora postati servis jugoslovanskega gospodarstva za posredovanje novih tehničnih informacij.

Predstavljena sta bila predloga o vključevanju Jugoslavije v mednarodne informacijske tokove kategorij industrijske lastnine in o organizacijskem modelu inovacijskih centrov, ki morajo postati gibalno inovacijske dejavnosti. Priporočeno je bilo, da se naj vse raziskovalne naloge, ki se financirajo z družbenimi sredstvi, ter vse investicije organizirajo in izvedejo po načelih informacijskega inženiringa. Seminar se je zaključil z razpravami o tehničnih inovacijah, o nagrajevanju in vrednotenju inovacij ter o trženju inovacij.

V uvodu je dr. Peter Jerman, predsednik komisije za industrijsko lastnino pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) menil, da naj naše gospodarstvo industrijsko lastnino v kompleksnem pomenu čim prej vključi v poslovni proces, ki ob sodobni informatiki usmerja razvojne programe s finančnimi opredelitvami in skozi raziskovalno-razvojno delo ter celovit inženiring omogoča proizvodnjo s poudarjeno kakovostjo. Dejavnost industrijske lastnine mora biti vpletena v glavne dejavnosti delovne organizacije in mora doseči skozi trženje finančni uspeh, kar vpliva tudi na dvig ugleda firme in pospešuje prodajo.

Direktor Zveznega zavoda za patente B. Žarković je poudaril, da ne smemo več zanemarjati tradicij patentnega prava, ki so civilizacijska izkušnja vsega človeštva; patent pa je največja motivacija za izumitelja. S spremembami in dopolnitvami zakona o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja se želijo doseči trije cilji:

1. odpiranje naše inovacijske dejavnosti v svet ter harmonizacija zakona z mednarodnimi konvencijami in z zakoni modernih industrijskih držav na področju industrijske lastnine;
2. vzpodbuditi zanimanje izumitel-

jev, OZD in znanstvenih institucij za industrijsko lastnino;

3. utrditi zaupanje v patentni sistem ter dvigniti ceno inovativni dejavnosti na jugoslovanskem trgu tehnologije.

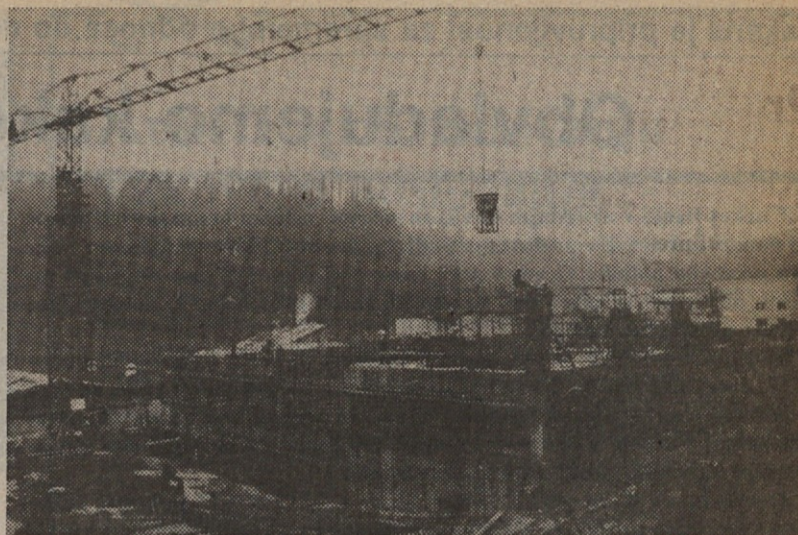
Bistvene spremembe zakona bi naj bile:

- precizno formuliranje pravic varstva (aktivna legitimacija izumitelja v sodnem postopku);
- pravica na predhodno kontroliranje izuma;
- pravna ureditev oziroma priznanje know-how (tehnično znanje in izkušnje);
- priznanje prioritete prijave (mednarodna prioriteta po Pariški konvenciji);
- nacionalni tretman (vsi izumitelji iz držav članic Pariške unije imajo v vsaki državi iste pravice kot domači državljani pri varstvu industrijske lastnine);
- pravilo enotnosti izuma (en tehnični problem, en izum, ena prijava);
- pravica izumitelja v OZD, da sodeluje od začetka do konca v postopku prijave izuma;
- pravica do nagrade izumitelju tudi, če izum zavaruje v tujini;
- avtorska pravica za tehnične izboljšave;
- podaljšanje pravice varstva patenta na 20 let in modela na 10 let.

V sestavi ITEO deluje tudi Regionalni center za patente v Sloveniji, ki nudi izumiteljem in organizacijam združenega dela naslednje usluge:

- organizacija iskanja in dobave dokumentacije na področju industrijske lastnine (patentni spisi in prijave, spisi zaščite vzorcev in modelov, blagovne znamke, zaščite porekla);
- preiskave o zaščiti industrijske lastnine pri nas in v svetu (licence, patenti, vzorci in modeli, blagovne znamke, zaščite porekla);
- informacije, navodila in podatki o dejavnosti Zveznega zavoda za patente;
- svetovanje, izobraževanje in organizacija na področju industrijske lastnine in inovacijske dejavnosti.

Patentne spise in druge informacije o industrijski lastnini lahko uporabniki dobijo tudi v Informa-

Za novi objekt Etola je bil izkop opravljen septembra, rok dograditve pa je marec 1988.

Po hladilnici še zaklonišče in laboratorij za Etol

Kratek rok, projekti pa...

O izgotovitvi objekta za tovarno arom in eteričnih olj ETOL iz Celja smo že pisali pred tremi meseci. Takrat so delavci Gradisovega celjskega tozda investitorju predali hladilnico. Kmalu za tem se je nedaleč proč od že obstoječih objektov pričela gradnja dvonamenskega objekta – zaklonišče in laboratorij.

Če je imel investitor srečno roko z izvajalcem gradbenih del, to je Gradisom, pa slednje ne velja za projektanta instalacijskih del. Po izkopu v septembru so gradbinci do začetka tega meseca, kljub nekaterim težavam zaradi zahtevnega terena, objekt zgradili do vključno tretje etaže, v času, ko naj bi z deli že pričeli instalaterji, pa na gradbišču še vedno nimajo projektov.

Vrednost gradbeno obrtniških del zaklonišča in laboratorija (brez instalacijskih del) znaša okrog 510 milijonov dinarjev. Tloris znaša 30,70 krat 16,40 metra, gre pa za monolitno konstrukcijo z nosilci in stebri v treh etažah ter siporex montažnim stropom. V pritličju bo vhod s stopniščem in prostori za razvoj, v prvem nadstropju uprava ter v drugem mikrobiološki laboratoriji, ar-

hiv vzorcev, organoleptika itd. V spodnjih prostorih bo tudi zaklonišče.

»Gradnja sama je bila z oziroma na teren kar zahtevna«, nam je povedal namestnik vodje gradbišča gradbeni tehnik Gojko Lončarič. »Objekt sicer stoji na trdem laporju, ki pa se spušča pod kotom 30 stopinj, tako da smo za podporo temeljem zabili tudi nekaj pilotov. Po odkopu zemljine na brežini smo imeli tudi nekaj problemov z drsenjem zemlje. Dodatno smo morali še pred pričetkom gradnje zgraditi oporni zid, ob pripravi temeljev pa iz gradbene jame nenehno črpati vodo.«

Na gradbišču je bilo ob našem obisku okrog 25 delavcev. Povprašali smo tudi za rok in dobili odgovor: »Do marca '88 bo objekt gotov!«.

G. B.

cijskem centru Ljubljana, v Patentni pisarni v Ljubljani in v Projektu v Mariboru.

Izumitelji in organizacije združenega dela lahko ponudijo v prodajo svoje tehnologije in projekte za, zaključeno proizvodnjo predmetov drobnega gospodarstva, za kar je potrebno zaposliti od 5 do 50 delavcev, deželam tretjega sveta prek Centra za proučevanje sodelovanja z deželami v razvoju Ljubljana, ki je v letu 1986/87 razvil informacijski sistem za transfer tehnologij in projektov.

Janez Ferlinec

Oglas

- Trisobno, komfortno stanovanje brez centralnega ogrevanja, v Savskem naselju v Ljubljani, zamenjam za manjšega. Vse informacije dobite v kadrovske službi Kovinskih obratov Ljubljana, pisne ponudbe pa pošljite na naslov: Komisija za standard in rekreacijo, KO Ljubljana, Letališka cesta 33, Ljubljana.

Kakšna je pripravljenost za spremembo odnosa do dela

Obvladujemo kakovost poslovanja

Z nekaj članki v naslednjih številkah našega vestnika bomo skušali osvetliti pomen kakovosti v poslovanju podjetja in obrazložiti, zakaj bomo v okviru poslovne politike Gradisa prav temu področju dalj časa posvečali tolikšno pozornost in zakaj smo se odločili začeti tako težko in dolgotrajno, vendar neobhodno nalogo.

Da je temu res tako, je potrdila tudi razprava na svetu Raziskovalne enote 17. decembra 1987 in direktorska konferenca 22. decembra 1987, ko smo se odločali o nadaljnjih aktivnostih v zvezi s to nalogo. Kljub v začetku izraženi skepsi v uspeh te naloge je zmagovalo mišljenje, da moramo dati obvladovanje kakovosti poslovanja vso prioriteto.

Zavedamo se, da je **OBVLADOVANJE KAKOVOSTI** ali krajše »OK-ej«, dolgotrajen proces, ki narekuje spremembo miselnosti zaposlenih in da torej ne moremo pričakovati naglih sprememb, niti spektakularnih učinkov. Obvladovanje kakovosti poslovanja, ki daje učinke na daljši rok je konec koncev obvladovanje samega sebe, je odgovor na vprašanje, kako v procesu dela ravnamo kot delavci in ljudje, koliko smo vestni in strokovni, strastni in stanoviti, kako hitro pri sodelovanju z drugimi reagiramo ter ne nazadnje, ali smo v svoje dobro in dobro vseh nas na daljši rok pripravljeni tudi kaj žrtvovati. Prav slednje pa je za razvoj in uspeh poslovanja silno pomembno. Tako nas uči zgodovina in ekonomija. Zato mora biti odpoved – žrtev ali strošek premišljeno izbrana, da bo koristna in ne enkratna altruistična gesta brez pozitivnega učinka, ki zgolj pomirja vest in začasno utiša nezadovoljstvo.

Nasprotno, odpoved danes mora pogojevati večje zadovoljstvo pri delu in motiviranost, predvsem pa višji materialni in duhovni standard jutri. V tem prizadevanju za obvladovanje kakovosti poslovanja pa ne smemo zapadati v malodušje in pesimizem, ki ga podpihuje poglobljanje gospodarske in splošne družbene krize, češ da so takšna prizadevanja jalova in obsojena na neuspeh, ker nas tako uči izkušnja. Nasprotno, s pokončno držo gradisovca in človeka, ki se v naši družbi prav sedaj uveljavlja, moramo zahtevati pravico do razvoja in napredka s korektnim in predvsem odgovornim pristopom k izvedbi tako zahtevne in kompleksne naloge.

Ali si to zaslužimo in ali smo tega vredni, pa bo pokazala že množičnost odziva na anketo OK-eja, ki smo jo natisnili na 11. strani Gradisovega vestnika. Gradisovci izkažimo se, izpolnimo in odpošljimo anketo še danes! OK?!

V prvem članku o obvladovanju kakovosti poslovanja (OK-ej) bomo skušali opredeliti pomen in vlogo kakovosti v poslovanju podjetja.

Vsi vemo, da je preživetje združbe ljudi, ki delajo zato, da bi ustvarili nove dobrine, odvisno od tega, za kakšen trg delajo, s kakšnimi sredstvi in kolikšna je njihova sposobnost, da pogoje poslovanja obvladujejo.

Za uspešnost poslovanja pa zadostitev osnovnim smotrom preživetja ne zadošča. Ali z drugimi besedami, ni dovolj, da samo pridno delamo (neumnosti) ampak mora biti rezultat novega dela uporabniku koristen, cenovno sprejemljiv in primerne kakovosti, naši stroški – zaslužki pa tolikšni, da si zagotovimo dolgoročno uspešno poslovanje.

Takoj boste rekli, da v pogojih, kakršni vladajo v naši družbi o tržni navedenosti in stroškovnem načelu ne moremo govoriti. S tem mislimo na državni intervencionizem, inflacijo, spremembe obračunskega sistema, kontrolo cen, dispariteto dinarja, nespoštovanje zakonov, vmešavanje politike v gospodarstvo in podobno.

Res je, da so to moteči vplivi, ki onemogočajo ekonomsko utemeljeno razmejevanje med uspešnimi in neuspešnimi podjetji in povzročajo nepravilna nagrajevanja in medsektorsko prelivanje akumulacije. Res pa je tudi da ne glede

na to, posebno če se primerjamo z razvitiimi tržnimi gospodarstvi, znamo oceniti ali smo delo opravili **STROKOVNO, KAKOVOSTNO IN KREATIVNO**. Pa smo pri bistvu problema OK-eja, to je obvladovanje položaja.

Vsi se strinjamo, da je potrebno vsako delo opraviti dobro. Problem pa nastopi, ko moramo konkretno odgovoriti, kaj in kdaj je nekaj dobro. Enotnega merila za to ni, niti ni nikogar na svetu, ki bi ga znal opredeliti, kot trdi naš največji strokovnjak S. Han. Velja pa v svetu prepričanje, da je delo dobro opravljeno takrat, kadar je rezultat – output sposoben zadovoljiti potrebo koristnika in ga lahko ovrednotimo.

To splošno formulacijo za »dobro« so strokovnjaki definirali kot obvladovanje kakovosti in jo prilagodili specifičnostim svojih dežel. Tako naj samo omenim, da so zgornji tekst v nijansah sprejela (?) svetovna združenja in komiteji za kakovost kot ISO/STACAO, ASQC in EOQC že pred leti, v letošnjem letu pa tudi Jugoslavija s sprejemom JUS-ov za obvladovanje kakovosti A. K. 0 in A. K. 1. s pododdelki.

S tem smo odgovorili na vprašanje kdaj je delo kakovostno opravljeno, ne pa ali je tudi **STROKOVNO IN KREATIVNO**. Žal smo v naši družbi ta dva pojma pomešali in zbanalizirali. Često se dogaja, da smo vsi »strokovnjaki« za vse

in »kreativne« ideje kar švigajo. Samo, to ni niti strokovno niti kreativno delo, ampak odraz voluntarizma ali volonterstva.

Strokovno delo je profesionalno, ima doktrino, ne dovoli vplivanja kvazi znanosti in politike in je osnova za poslovno odločanje, ki pa vse te vplive mora upoštevati. Osnovna napaka »strokovnjaka« je v tem, da te vplive skuša že sam kot samoupravljalca vključevati v rezultate svojega dela. Usodna zmotna in napaka. Zato se danes vse več strokovnjakov izogiba javnemu delu in se ne strinja z uradno, predvsem ekonomsko politiko. Še več. Usposobljeni in izobraženi strokovnjaki raje delajo enostavnejša, lažja, rutinska dela, ki bi jih lahko delavec z nižjo kvalifikacijo. Tako dvakrat škodi. Za relativno višji osebnih dohodek dela manj zahtevna dela in družbi ne vrača naložbe v šolanje; hkrati pa vnaša zmedo v strokovno delo in onemogoča učinkovito vodenje. Še vedno se namreč ne zavedamo, da je tudi vodenje stroka, ki ji pa v naši družbi ne priznamo tega statusa, saj za to stroko sploh nimamo ustreznih šol, kot jih imajo v tujini.

Pogoj za strokovnost pa je **PRIPIRAVA NA DELO**. Priprava še ni jamstvo za uspeh, je samo pogoj. To resnico smo kar zanemarili. Upam si trditi, da se tudi v Gradisu vsak dan srečujemo s teptanjem te resnice, ki je v širši družbi zadobila že takšne razsežnosti, da zaradi nepremišljenih (nepripravljenih) ukrepov vse do zvezne vlade zgolj begamo ljudi. Dobra priprava je vendar vir **IDEJ**, je osnova za **KREATIVNO DELO** in preprečuje napake, pocenjuje, poenostavlja ter sploh izboljšuje učinke.

Vedeti kaj hočemo in predpisati obnašanje je sicer pomembno, vendar za obvladovanje položaja nezadostno. Zato svetovno znani strokovnjaki za obvladovanje kakovosti poslovanja (imenovani »guruji«) kot Moses Juran, Edward Deming, Phill Crosby, Kaoru Ishikawa in drugi poudarjajo pomen in **vlogo vodstva firme**, ki je najbolj odgovorno in moralno obvezano zagotoviti učinkovitost dela vseh zaposlenih.

Pri tem delu, ki ima trajne posledice na uspeh poslovanja bližnjic preprosto ni. Še več, zanemarjanje pomena stroke, kakovosti in idej, se je izkazalo kot glavni vzrok za neuspeh vseh firm, ki so zabredle v težave. Iz tega lahko sklepamo, da je za uspeh firme in obvladovanje položaja najpomembnejše, s kakšnim vodilnim kadrom razpolaga. Sposoben vodilni kader namreč ne bo dovolil, da do padca kakovosti poslovanja sploh pride.

Birokratizacija in s tem obseg »režije« je vedno odraz pravilnosti odločanja. **Nikoli pa ne odločamo vsi**. To se ve, četudi zaradi ideologije tega nočemo priznati.

Nekoliko obrabljena, vendar še vedno poučna je stara primerjava vodenja firme z vlakovno kompozicijo. Če strojevodja napačno odloči (spregleda nevarnost), vsi sprevodniški kontrolorji, kaj šele potniki, ne morejo več preprečiti nes-

reče. Ali pa? Problem je skrit v pomeni »ne morejo več«, lahko pa bi prej.

Tu pa nastopi znanje in spoznanje o sodobni organizaciji, ko modri vodje pred odločitvijo pritegnejo kreativne kadre k sodelovanju, da bo odločitev dobra. Zato se ne smemo čuditi, če vodje uspešnih firm v svetu za svoj moto ali gesla izberejo parole, ki pritegnejo k sodelovanju široki krog zaposlenih in tako obvladujejo kakovost poslovanja na strokovno višjem nivoju.

Naj za primer navedemo nekaj znanih gesel, ki so jih posredovali vodilni menežerji znanih zapadnih firm na posvetu v Zürichu:

– Na vseh pomembnih področjih pri nas delajo sposobni in kreativni kadri.

– Ključ našega uspeha je v optimalni izbiri potenciala vseh zaposlenih.

– Pri nas ni mesta za ozkosrčne in egoistične interese.

– Medsebojno zaupanje, pomoč in dogovarjanje v strpnem ter plodnem dialogu je orientacija naše firme.

– V sodelovanju, redu in spoštovanju osebnosti človeka, je naša moč.

– Napako dovolimo (šibko seveda), ponovitve ne.

– Vse kar ne služi trgu-kupcu, opuščamo in zavrzemo.

– Priprava na delo, je pol uspeha.

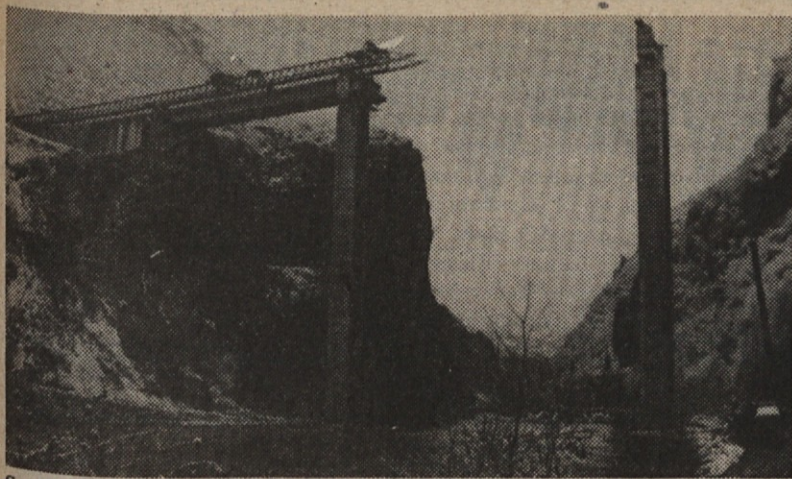
– Že prvič naredi dobro.

Sedaj se nam že ponuja odgovor o pomenu in smotrih naloge obvladovanja kakovosti poslovanja, ki s pomočjo akcije za uspešno kadrovske selekcije nadpovprečno sposobnih vodilnih in strokovnih delavcev in s stalnim preverjanjem njihovih odločitev, lahko zagotavlja pozitivne učinke poslovanja ali z drugimi besedami – obvladovanje kakovosti poslovanja. Odgovor je: naložba v kadre je naložba številka ena za vsako firmo. Da. Samo to težko priznamo in še težje uresničimo. Vsi bi samo želeli obvladati kakovost poslovanja, večina pa se ne zaveda, da je to zgolj **TRDO DELO SPOSOBNIH POSAMEZNIKOV, KI JIM OMOGOČIMO, DA SE IZKAŽEJO**. Brez tega spoznanja je govoriti o kakovosti poslovanja jalovo izgubljanje časa. Ker pa sposobnih posameznikov ni na pretek, jih moramo odkriti in jim omogočiti, da svoje talente z (do)šolanjem obogatijo in razvijajo ter tako postanejo vrhunski strokovnjaki ali menežerji, koristni firmi in vseh družbi.

Za zaključek bi želel omeniti, da izhajajo vzgibi za oblikovanje in objavo anonimne ankete v tej številki Gradisovega vestnika, prav iz zgornjih spoznanj. Nivo naše zrelosti pa bo pokazalo število odgovorov.

E. A. Schwarzbartl

Soteska Drine že spreminja svojo podobo.

Gradisovo delo v Višegradu tudi na televiziji

Montažna gradnja se je izkazala

Že nekaj časa je bila v pripravi akcija, da naše največje gradbišče Višegrad predstavimo tudi širši javnosti. Dogovori za to so potekali večji del lanskega leta, vendar je zaradi objektivnih razlogov prišlo do realizacije šele sredi decembra lani.

Morda je prav takšna situacija še toliko bolj razjasnila težavnost gradbenega poklica, saj so bile prav v dneh, ko je bila TV ekipa prisotna na gradbišču, razmere za delo najtežje. Dež, ki je padal kar večji del novembra, je povzročil nemalo težav pri gradnji. Nivo vode se je v nekaj urah dvignil za nekaj metrov, v nekaj dneh celo za 7 m nad običajnim vodostajem za ta letni čas.

Narastle reke so porušile tudi 4 mostove, ki pa so bili že vsi starejšega datuma izgradnje. Med bivanjem TV ekipe v Višegradu je gradbišča pobelil tudi sneg, tako da je bilo delo zares otežkočeno. Predvsem ni bila v celoti izpeljana zamisel o podrobnem prikazu prednosti montažne gradnje premostitvenih objektov. Gradisov sistem, ki ga je v celoti vpeljal prof. Vukašin Ačanski,

ki, se od predhodnega razlikuje v tem, da so tudi podporni stebri montažni in je torej le 25 odstotkov gradbenih del potrebnih še na licu mesta.

In na tako težko dostopnih mestih, kot so za posamezne viadukte in mostove prav tu v Višegradu, je tovrsten sistem zares idealen. Čeprav je bilo tudi pri geomehanskih raziskavah nekaj napak, to ni toliko vplivalo, da ne bi predstavili celo najvišjega stebra za nekaj metrov na bolj nosilna tla na bregu Drine. Seveda je bilo to mogoče le zaradi montažnega načina gradnje.

In prav vse te prednosti sta novinar Slavko Bobovnik in snemalec Gašper Starc zajela v svojo beležko in kamero.

Oddaja, ki je bila predvajana na televiziji v TV tedniku je prikazala razmere na gradbišču in pripravljenost gospodarstva BiH za tovrstno sodelovanje.

O tem je podal svoje mnenje tudi predstavnik investitorja za izgradnjo premostitvenih objektov v Višegradu, **Mirko Ostojič**, dipl. gr. inž., ki je izredno pohvalil našo delovno organizacijo, predvsem zaradi kvalitete in dogovorjenih rokov.

Tudi vodja izgradnje celotnega projekta HE Višegrad **Mehmed Šukalo**, dipl. gr. inž. je poudaril, da je koordinacija vseh izvajalcev izredna in se ne boji, da ne bi bili objekti pravočasno končani. V letu 1988 naj bi bilo rešeno tudi financiranje objekta, ker bo prav v tem letu HE Višegrad v prioriteti in bo rešen tudi ta problem. Ob zaključku svoje izjave je tudi on pohvalil delavce Gradisa za izredno prizadevnost in kvalitetno delo.

Matija Krnc

Anketa o obvladovanju kakovosti poslovanja

V zvezi s člančkom na sosednji strani objavljamo anonimno anketo. S sodelovanjem v anketi boš pomagal sebi in Gradisu. Zato odgovori na naslednja vprašanja in jih takoj oddaj v tajništvo, od koder jih bodo poslali uredništvu Gradisovega vestnika.

V kolikor pa želiš biti povsem anonimen, odpošlji anketo sam na naslov: GIP Gradis, Uredništvo Gradisovega vestnika, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana, s pripisom »Anketa«.

1. Kaj te pri delu ovira, moti ali povzroča težave?

1. ....
2. ....
3. ....

2. Kaj naj storimo, da boš svoje delo opravil:

A. CENEJE (z manjšimi stroški in s tem večjim zaslužkom)

1. ....
2. ....
3. ....

B. V ROKU

1. ....
2. ....
3. ....

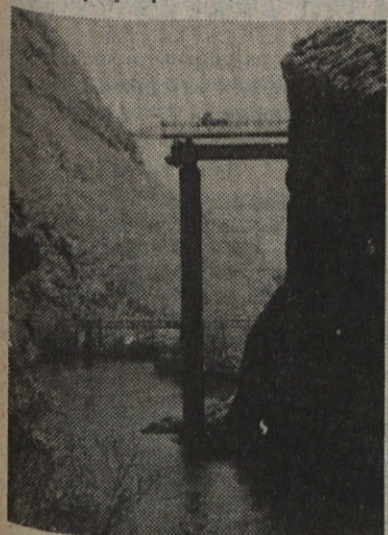
C. BOLJ KAKOVOSTNO

1. ....
2. ....
3. ....

3. Napiši imena treh do petih gradisovcev (ne samo iz svoje sredine), ki bi jih zaradi njihovih sposobnosti in potreb delovne organizacije imenoval na odgovorna in najodgovornejša dela v Gradisu. (Ne glede na njihovo trenutno razporeditev in osebne ali druge zadržke.)

	Ime in priimek	Področje dela, ki naj bi ga opravljal
1.	.....	.....
2.	.....	.....
3.	.....	.....
4.	.....	.....
5.	.....	.....

Hvala za sodelovanje!

Podporni steber, ki je visok skoraj 70 metrov, bo nato, ko se bo napolnilo akumulacijsko jezero HE Višegrad le nekaj metrov nad vodno gladino.

Novice iz »totege konca«

Dober teden po novoletnih praznikih so se v mestu ob Dravi sestali predstavniki vseh mariborskih tozdov z družbenopolitičnimi delavci mesta in občini Maribora. Eni in drugi so ugotovili na tem razgovoru, da bi se morali pogosteje sestajati in reševati nastale probleme, vse pa v prid mesta Maribor.

Predstavniki Gradisa so seznanili goste s težavami in problemi s katerimi se srečujejo pri svojem delu, ter nakazali možno sodelovanje v letu, ki je pred nami. Seveda ni na koncu manjkala obojestranska novoletna čestitka. Upajmo samo, da bo držala vseh 365 dni.

...

Za uvod najprej novica, če to še sploh je, da so se, tik pred koncem lanskega leta, sestali v Mariboru predstavniki mariborskih Gradisovih tozdov in razpravljali o morebitni združitvi. Seveda so bili prisotni tudi predstavniki KPO, ki so uvodoma lepo pripravili teren za nadaljnje razgovore, v nadaljevanju pa previdno molčali.

Večina navzočih je menila, da je tako prav, in da bodo tozdi brez posebnih »direktiv« lažje prišli do skupnega jezika. Drugi pa so menili, da bi jim mnenje »z vrha« olajšalo nadaljnje razmišljanje. Bodi tako ali drugače, na »tistem koncu« nočejo zaostajati za Ljubljano. Če imajo tam GOL, pa naj bo tu GOM.

...

Sedaj pa horuk na izgradnjo gornjega dela dvorane, pravijo delavci Gradisa, ki gradijo novo dvorano mariborskega gledališča. Zadnje dni leta so namreč končali talno ploščo bodoče dvorane v kateri bo skupno 1005 sedežev. Dela tečejo po planu in ni bojazni, da se ne bi uresničile trditve Miha Škerlaka, vodje gradbišča, ki pravi, da bodo jeseni postavili smrečico na vrh dvorane Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru.

Štrof

Priznanja inovatorjem v Mariboru

Pot iz krize je samo v znanju

V lanskem letu smo kar precej pisali o inovacijah in inovatorjih v Gradisu. V sliki in besedi smo objavili tudi podelitev priznanj na 13. redni seji devškega sveta delovne organizacije Gradisa, v mariborski gradbeni enoti je priznanje inovatorja prejelo kar 27 delavcev.

Zanimivo pri tem je, da so bili vsi edlogi tudi realizirani v praksi, to ne samo na papirju. Tega so se vedali tudi v Gradbeni enoti Maribor in pripravili dobitnikom majhne slovesnosti, na kateri sta spregovorila

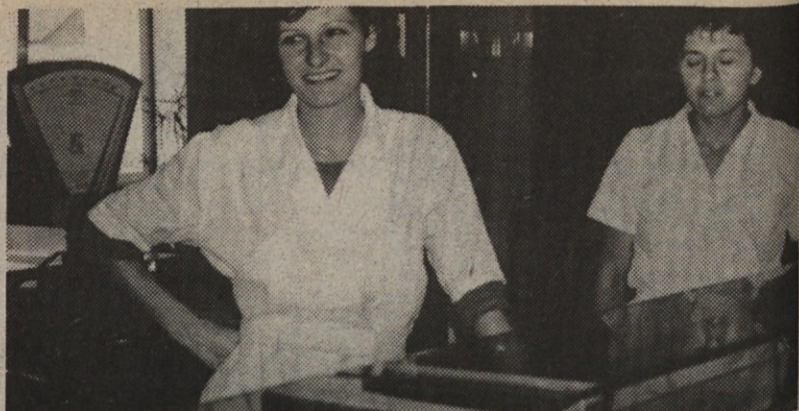
direktor tozda Franc Gačnik ter najuspešnejši koordinator Miro Primorac.

»V današnjem času, ko se soočamo z gospodarsko krizo, si na najrazličnejše načine prizadevamo, kako bi čim hitreje in čim lažje prišli iz nje. Prepričan sem, da je pot iz krize samo v USTVARJALNOSTI in v spoštovanju MORALNIH, ETNICNIH in POSLOVNIH VREDNOT,« je v uvodnem govoru dejal direktor Franc Gačnik.

Miro Primorac je v svojem govoru poudaril pomen inovacij ter opisal posamezne predloge. Zavzel se je za še množičnejšo inovatorsko ustvarjalnost, ker le v tem vidi, pa ne samo on, oživitve tudi v gradbeništvu.

Predvsem na posameznih sektorjih je možno marsikaj postoriti drugače, pri tem pa enako varno, toda ceneje. Apeliral je na vse, da bi tudi v bodoče razmišljali s svojo glavo in hkrati želeli, da bi bilo prihodnje leto še več inovativnih predlogov.

F. Štromajer

Jolanka in Pavla za servirnim pultom.

Prehrana v Kovinskih obratih Maribor

Delavni kuharici Jolanka in Pavla

V Kovinskih obratih v Mariboru je dobro poskrbljeno za prehrano delavcev. Pri njihovi proizvodnji je še veliko fizičnega dela, in to tudi zelo napornega. Mnogi delavci prihajajo v Kovinske obrate od daleč, vstajajo zgodaj in tako nimajo časa za zajtrk. Zato dobijo zjutraj ob pol osmih sendviče, da lažje dočakajo malico.

Zjutraj razdelita med delavce v proizvodnji sendviče, kasneje pa delita toplo malico Jolanka, ki je pri Gradisu že deset let in Pavla, ki se je v naši delovni organizaciji šele zaposlila.

Povedali sta, da sta zadovoljni z delom in to tudi zato, ker so sodelavci zadovoljni z njuno postrežbo. Pa tudi nad malico se ne pritožujejo, saj imajo na izbiro dve vrsti tople hrane in še hladno malico, ki jo pripeljejo v Kovinske obrate iz restavracije Center.

Kdor težko dela, mora tudi dobro jesti.

M. M.

Aktiven fotokrožek doma Oton Župančič

Priznanje za trud

Mesto Ljubljana se je lansko leto pridružilo akciji »Spomin sveta, spomin ulice«, ki poteka v mnogih mestih po svetu pod pokroviteljstvom mednarodne organizacije UNESCO.

Namen akcije je s pomočjo fotografije pripomoči k novemu, bolj kvalitetnemu odnosu mladih do mesta v katerem živijo – skozi fotografsko kamero mladi na novo spoznavajo svoje mesto.

Na natečaj so poslali svoje fotografije tudi člani fotokrožka Gradisovega doma učencev Otona Župančiča iz Ljubljane, ki

deluje pod vodstvom mentorja Andrije Pajtaka. Za fotografijo z naslovom »... nekoč...« so prejeli knjižno priznanje. Čestitamo tudi mi!

Razstava najboljših prispevkov je na ogled v Križankah od 7. do 23. januarja.

M. M.

Pogled od Tromostova proti Nebotičniku – staro, a lepo.

Prijavite se do 5. februarja

Razpis 10. kulturnega srečanja gradbenikov Slovenije

Komisija za kulturo pri Republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije je v sodelovanju s SGP Stavbenik iz Kopra pripravila vse potrebno za izvedbo letošnjega kulturnega srečanja, ki bo jubilejno, 10. do sedaj. Kulturno srečanje bo od 9. do 13. maja v Kopru.

Prijavijo se lahko delavci gradbene operativne, industrije gradbenega materiala, projektivnih organizacij, zaposleni v sindikatu gradbenih delavcev, učenci, študenti, profesorji in drugi delavci gradbenih šol ter fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, sedež delovne organizacije ali šole pa mora biti v SR Sloveniji.

1. likovnem in fotografskem
2. literarnem,
3. glasbenem in folklornem.

I. LIKOVNA IN FOTOGRAFSKA DELA

1. Na kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije bomo pripravili razstavo likovnih in fotografskih del.
2. Pogoji natečaja so:
  - dela naj bodo izvirna in nova, torej tista, ki še niso bila predstavljena na prejšnjih kulturnih srečanjih,
  - vsak udeleženec lahko sodeluje največ s tremi deli,
  - vsebina likovnih del je svobodna, izberete pa lahko katerokoli slikarsko, kiparsko ali grafično tehniko, oblikovanje lesa, kovin, keramike,
  - pri fotografijah (črno-belih in barvnih) naj bo upoštevana osnovna tematika: gradbeništvo in gradbeni delavec ali poljubno,
  - slike naj ne bodo večje od enega metra,
  - grafike in fotografije naj nimajo paspartujev in naj ne bodo kaširane,
  - fotografije naj bodo formata 30 x 40 cm ali izvedene iz tega formata,
  - na hrbtni strani vsakega dela naj bo na vidnem mestu označeno: ime in priimek avtorja, naslov delovne organizacije, naslov dela, tehnika, leto izdelave.

II. TAPISERIJE

1. Na letošnjem kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije bo tudi razstava tapiserij.
2. Pogoji natečaja so:
  - dela morajo biti izvirna in nova, torej tista, ki še niso bila predstavljena na kulturnih srečanjih,
  - vsak lahko sodeluje največ z dvema tapiserijama, manjšima od metra in pol,
  - vsebina in tehnika tapiserij sta svobodni.
3. Med poslanimi tapiserijami bo najboljšo izbrala tričlanska komisija, ki jo bo imenoval prireditelj.

III. LITERARNA DELA

1. Na natečaj za literarna dela se lahko prijavijo:
  - pisci proze ali poezije,
  - dramske skupine z recitalom ali krajšim gledališkim delom.
2. Pogoji natečaja so:
  - pisci literarnih del lahko pošljejo besedila v kateremkoli jeziku jugoslovanskih narodov in narodnosti,
  - dela pošljite v treh tipkanih izvodih,
  - sodelujejo lahko največ s tremi pesmimi ali dvema črticama ali krajšima novelama ali potopisom ali daljšim proznim delom oziroma odlomkom,
  - vsak avtor naj sporoči, ali bo svoje delo predstavil sam, ali pa želi, da ga predstavi recitator (v nasprotnem primeru njegovo delo ne bo predstavljeno).
3. Vsa literarna dela bo pregledala strokovna komisija, ki jo bo imenoval prireditelj, pregledala pa bo tudi način predstavitve na literarnem večeru.
4. Pisci literarnih del in dramske skupine naj v prijavi navedejo ob programu še biografske podatke in točne podatke o dosedanjem umetniškem delovanju.

IV. PEVCI, INSTRUMENTALISTI IN FOLKLORNE SKUPINE

a) Vokalno področje

1. Prijavijo se lahko:
  - najmanj kvartet (moški ali ženski),
  - moši, ženski ali mešani pevski zbor.
2. Pogoji natečaja so:
  - vsaka pevska skupina naj v svojem programu prijavi vsaj pet pesmi od katerih naj označi tri, s katerimi bi želela nastopiti na kulturnem srečanju,
  - prireditelj si pridržuje pravico do končne izbire programa, da ne nastopilo več zborov z istim sporedom,
  - prijava naj vsebuje ob programu in avtorjih skladb še biografijo pevske skupine in podatke o umetniškem vodji,
  - prireditelj bo o morebitni skupni pesmi in o dokončnem izboru programa obvestil vse prijavljene do 15. marca 1988.

b) Instrumentalno področje

1. Prijavijo se lahko:
  - pihalne godbe,
  - instrumentalni ansambli – izvajalci klasične ali narodne glasbe,
  - vokalno-instrumentalni ansambli – izvajalci zabavne ali narodno-zabavne glasbe.
2. Pogoji natečaja so:
  - vsaka skupina lahko prijavi pet kompozicij (naslov dela in ime avtorja ali aranžerja) in označi naj tiste tri, ki bi jih želeli izvajati na kulturnem srečanju,
  - prireditelj si pridržuje pravico do končne izbire programa, da ne nastopilo več skupin nastopilo z istim programom,
  - prijava naj vsebuje ob programu še biografijo ansambla in podatke o umetniškem vodji.

c) Folklorno področje

1. Folklorne skupine naj prijavijo dva narodna plesa, ki jih želijo predstaviti na kulturnem srečanju.
  2. Prijava naj vsebuje biografijo folklorne skupine, podatke o umetniškem vodji in minimalne tehnične pogoje za ples (garderobe, velikost odra itd.).
- Komisija za kulturo pri Konferenci OO ZS Gradisa poziva vse ljubiteljske kulturne ustvarjalce, naj se prijavijo za sodelovanje na kulturnem srečanju v Kopru. Prijave bo zbiral predsednik Komisije za kulturo Milenk Nikić, naslov GIP GRADIS Šmartinska 134 a, Ljubljana oz. po telefon (061) 441-422. Rok za prijave je 5. februar letos.

Prispela dela bo ocenila žirija in o sklepih obvestila vse udeležence najkasneje do 15. aprila letos.

Organizator se je obvezal, da bo izdal katalog z objavo vseh sodelujočih na 10. kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije.

C.P.

Hvala vam, nizkograjčani!

Da so na delovnem mestu razen službenih pomembni tudi osebni, medčloveški odnosi, dokazuje tudi želja Jožeta Borovinskega, da se zahvali delavcem Nizkih gradenj iz Maribora.

Jože je telefonist Gradbene enote Maribor, dela pa v skupni telefonski centrali Gradbene enote Maribor in Nizkih gradenj na Po-brežju. Delavcem Nizkih gradenj se želi zahvaliti za lep odnos, ki ga imajo do njega, zato ker ga »vzamejo medse« kot da je njihov in ker mu omogočajo, da se udeležuje ekskurzij njihovega tehničnega kadra. Tako, pravi, vidi tudi kak košček sveta, ki ga drugače ne bi mogel.

M. M.

Novoletne obdaritve za najmlajše

Obisk dedka Mraza

Prav gotovo nam veliko število naših najmlajših s svojimi starši zgovorno pove, kako prav smo imeli, ko smo se pred tremi leti odločili za drugačen način praznovanja prihoda dedka Mraza v naš kolektiv, Kovinske obrate Maribor.

Prijetno je bilo opazovati razigrane in nasmejane otroške obraze, ko so spremljali lutkovno predstavo, katero so uprizorili lutkarji Osnovne šole Slava Klavora iz Maribora.

Vrhunec vsega je bil prihod dedka Mraza s spremstvom. Ker dedek Mraz nikoli ne pozabi obdariti najmlajših, je bilo tako tudi tokrat.

Po skupnem rajanju in pesmi, je sledila obdaritev, katere pa so bili najmlajši najbolj veseli.

Tako se je obisk končal z željo, da se prihodnje leto spet vidimo. Dedek Mraz je obljubo dal in upamo, da jo bo tudi držal.

Srečko Friš

Dedek Mraz je zaplesal z najmlajšimi.

Spominski posnetek nagrajencev v tozdu Gradbena operativa Ljubljana.

Abrahami!

Prišel je pote Abraham,
te popeljal v svoj hram.
Ne skrbi, če je mimo pol stoletja,
pri nas si deležen večnega poletja.
Zato na vaše zdravje Abrahami,
kmalu pridemo še mi za vami.

Januarja imamo v Gradisu kar dvajset Abrahamov. Ob jubileju jim želimo vse najboljše, še na mnoga zdrava leta in prijetno praznovanje.

- Božidar Mihič – Strojno prometni obrat Ljubljana
- Simo Tomić – GE Jesenice
- Anton Golob – GE Maribor
- Jože Ločnikar – Gradbena operativa Ljubljana
- Anton Srpak – Strojno prometni obrat Ljubljana
- Ivan Biškup – GE Koper
- Ferdinand Krušnik – Kovinski obrati Maribor
- Bešir Muratović – GE Ravne na Koroškem
- Ernest Kovač – GE Nizke gradnje Maribor
- Jože Vindiš – GE Gradnje Ptuj
- Husein Muratović – GE Ravne na Koroškem
- Marija Šulek – GE Nizke gradnje Maribor
- Vaselija Maksimović – Gradbena operativa Ljubljana
- Karel Boršič – Kovinski obrati Ljubljana
- Anton Košale – Strojno prometni obrat Ljubljana
- Janez Strajnsak – Inženiring Ljubljana
- Simon Fišer – Biro za projektiranje Ljubljana
- Janez Gnidovec – Strojno prometni obrat Ljubljana
- Matilda Škrabl – GE Maribor
- Ivan Žalig – GE Celje

M. F.

Nagrajenci v tozdu Gradbena operativa Ljubljana

Zaslužni delavci in jubilaranti

V Gradbeni operativi Ljubljana je že vrsto let navada, da ob koncu leta podelijo tozdove nagrade najzaslužnejšim delavcem ter tudi nagrade delovnim jubilantom, ki imajo 10, 20 in 30 let delovne dobe.

Na manjši slovesnosti so nagrade za leto 1987 prejeli:

- Janez Bolha
- Safet Ferizović
- Anton Janušić
- Muharem Kadić
- Ivan Lovrek
- Tanja Medmeš
- Ivan Lukman
- Stojan Nikić
- Anka Prošek
- Peter Pugelj

Nagrade sta podeljevala direktor tozda Gradbena operativa Ljubljana Jože Ločnikar in predsednik delavskega sveta Niko Burnik.

C. P.

Hvaležni upokoјenci tozda GE Jesenice

Lep izlet

Kot že vrsto let, tako so tudi lani v tozdu GE Jesenice organizirali srečanje svojih nekdanih sodelavcev – sedaj upokoјencev.

Zbrali smo se je v jedilnici tozda, kjer so nas sprejeli in pozdravili direktor tozda Božidar Lukač, predsednik delavskega sveta Alojz Skol in vodja splošno-kadrovske službe Egidije Košir-Mravljje. Seznanili so nas o zasedenosti z delom ter o možnostih v letu 1988, ki pa, kot smo slišali, niso najbolj rožnate.

Egidija nam je na kratko predstavila program dvodnevne izleta in nam zaželela prijetno počutje. Nato so nas dobro postregli, da smo si nabrali dovolj moči za nadaljnje potovanje. Peljali smo se z avtobusom v Poreč.

Med potjo smo se ustavili v Portorožu na kosilu, ki je bilo nekaj posebnega. Zvečer smo ob kozarčku kramljali, obujali spomine na preživeli dnevi v kolektivu ter skupno preživeli lep večer.

Naslednji dan po kosilu smo se odpeljali nazaj proti Gorenjski. Vsi smo bili z izletom izredno zadovoljni. Zato se v imenu vseh upokoјencev pristrčno zahvaljujem direktorju tozda, predsedniku delavskega sveta in osnovni organizaciji sindikata.

Istočasno želimo članom kolektiva na Jesenicah in celotnega Gradisa veliko zdravja in predvsem delovnih uspehov v letu 1988.

Ljuba Tarman

	KOS CELOTE	RAČUN (OKR.)	GRADB. DVIGALO	VRSTA PAPIG		ČISTILO	NAD- STROPJA	POMANJ- KLJI- VOSTI	GRADIS			ZJUTRAJ ALI PO JEDI SE PRILEŽE..	DEL DSSS (TUDI DEL TELESA)		VEZNIK	VES, NENACET
POLO- ZAJ, POZA					ZDRUŽENJE OBRATNIKOV				OZIRALNI ZAIHEK	ZNAK ZA PREPLAH	VOJNA POŠTA			ODD. V KSS		
NAUK O ENERGIJI					POGANJAN							MESTO NA KOROŠKEM			VOJNA TAJNOST	
MEDN. OZ- NAKA ZA AVTOSOLO		DONO- SNOŠT										15. ČRKA ABECEDA				
	ZAPO- SLENI V NAŠI DO	11. ČRKA OD A - Z		ZACETEK ABECEDA		PRISLOV ČASA			OZNAKA ZA AVSTRIJO		4. ČRKA OD A - Z			NEZNANKA V MATE- MATIKI	REDEK, PO- KLIC - DELO POD VODO	GRADBENA PROIZVODNA DEJAVNOST
		SLUŽBA - DEL DSSS		MEDN. OZ- NAKA ZRN		GORENJSKI KRAJ-TOZD			ŠTAJERSKA METROPOLA		VRSTA VITAMINA					
IME TOZDA V PTUJU							HLADNO VREME						DIREKTOR (kratica)			
							TOZDA V LJ. IN MB.						DEL TEHN. KADRA			
V ZEMLJO IZVRTAN HODNIK				AVTO- MATSKA OBDELAVA PODATKOV	SAMO- GLASNIK		VPRA- ŠALNICA				VRSTA ZE- MELJSKEGA DELA					
IGRALNA KARTA, ŠAMPION			1. SAMO- GLASNIK		POČASEN (srbohr.)					VRSTA GODALA, MOŠKI GLAS	VOZNE POVRŠINE					
KRATKA OZNAKA ZA DOLŽINO		DRUŽBENO- POLITIČNO	SPET (srbohr.)		KLASIČEN POGREB			SKRBI ZA FINANCE..			SPANSKI PREDLOG			100 KV. METROV		
			ETUI, TULEC					SO- GLASNIK						LJUDSKA OBRAMBA		
NAČIN ZA PRIDOBITEV DELA V TUJINI											REKA NA MEJI S SR HRV.					
TOZD V LJUBLJANI (vozila)				BET, PALICA				SREDIŠČE VRTENJA			ZASILNE STAVBE, BARAKE, UTE	ENOTA ZA EL. NAP.				
				LJUDSKI OKRAJ				DELI OSTREŠJA				REZULTAT				
MEDMET ZACUDENJA		LESENA KLADA					SVOJE- ROČNO			SKOFJE- LOŠKI TOZD				NJEJ..		
		VODNA PREGRADA					PRECEJ, KMALU			PARKI- RIŠČE				ZGODEN		
ZACETNICI PRESEON. K OZS GRADISA			ZIDAKI					BESEDA OB SREČANJU								
			IZOBR. STOPNJA					PRED- SEDSTVO								
DEL KANA- LIZACIJ- SKEGA VODA				VRSTA PODMOR- NICE	20. ČRKA ABECEDA	GRADISOV TOZD V LJ.				TEKNE ZEJNIM						
						15. ČRKA OD A - Z				POLMER, RADIUS						
2 LETI PRAKSE JIH DOBIMO...									TOČEN, STALEN						SESTAVIL G. B.	

Zahvale

Ob smrti svojega očeta Staneta Jermana se zahvaljujem sindikalni organizaciji tozda OGP ter sodelavcem za sožalje, pomoč, cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Peter

Ob boleči izgubi moje drage mame se iskreno zahvaljujem IO ZSS tozda GE Jesenice za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje.

Milena Grile

Ob izgubi moje mame se sodelavcem iskreno zahvaljujem za izraženo sožalje, udeležbo na pogrebu in venec.

Za izraženo sožalje se še posebej zahvaljujem direktorju tozda Strojno prometni obrat Stanetu Fidlerju s sodelavci.

Vlado Škoda

Ob smrti mojega moža Rudija se zahvaljujem za ustno in pisno sožalje, ter za podarjeno lepo cvetje tozdu Gradbena operativa Ljubljana. Še enkrat iskreno hvala.

Amalija Kovačič

Reševalcem za pravilne rešitve čestitamo!

V prejšnji številki objavljena Novoletna križanka je bila tokrat nekoliko trši oreh. Kot smo videli, ste si mnogi med prazniki vendarle vzeli čas, se potrudili in potem našli pravo rešitev, ki ste nam jo tudi poslali. Vsem ostalim v pojasnilo: treba je bilo prestaviti v naglici in pomotoma na nepravi mesti priplepljeni polji z opisi pojmov in rešitev se je izšla.

Hkrati z opravičilom za neljubo napako vsem še enkrat voščimo kar se da uspešno in predvsem zdravo novo leto 1988, se vam zahvaljujemo za vložen trud in priporočamo za branje in sodelovanje tudi v naprej.

Izrečani nagradenci so:

5.000 din prejme **Marija Gorenc**, gradbišče HE Fala
4.000 din **Alojz Hrga**, 62253 Destrnik, Destrnik 21
3.000 din **Lucija Krošelj**, Ljubljana, Glinškova pl. 3
2.000 din **Tanja Drnovšek**, 61420 Trbovlje, Klek 31
1.000 din **Marjan Pivač**, 64270 Jesenice, Prešernova 5.

Rešitve v tej številki objavljene nagradne križanke oddajte do 5. februarja 1988. Naslov je GIP Gradis Ljubljana, Uredništvo Gradisovega vestnika, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

Uredništvo

Barbara Starovasnik iz Gradbene enote Maribor je s 169 krogi zasedla prvo mesto med tekmovalkami.

Strelnski turnir v počastitev dneva JLA

Dobri rezultati gradisovcev

Člani strelske družine Gradis-Zorko smo tudi letos prevzeli organizacijo sedaj že tradicionalnega strelskega turnirja v počastitev dneva JLA. Turnir je bil 19. decembra.

Tokrat smo financiranje razdelili na štiri pokrovitelje — mariborske tozde. Razpis smo poslali na vse tozde in o turnirju še dodatno obvestili vse gradisovce preko našega glasila. Pričakovali smo velik odziv, kar se je tudi uresničilo, pa vendar ne v takem številu kot smo si želeli. Poleg gradisovih ekip so nastopili tudi strelci SD Miličnik in ekipa JLA.

Tekmovanje smo po mnenju vseh sodelujočih izvedli brezhibno.

Pred podelitvijo priznanj pa je o pomenu strelstva in sodelovanja z JLA, spregovoril major **Aleksander Mihajlovič**. Na kratko je razložil zgodovino naše armade in njen današnji pomen v naši družbi ter povezovanje vseh civilistov, posebej strelcev s pripadniki JLA.

Po podelitvi pokalov in kolajn je še nekaj besed o strelstvu v Gradisu povedal **Ludvik Šnajder**, ki je to-

krat nastopal v ekipi veteranov.

Po podelitvi je bilo vzdušje pravo športno, posebej pa so bili srečni naši veterani, na katere mi strelci ne pozablamo.

Moški ekipno

1. SD Miličnik	856
2. KO Maribor	854
3. JLA Maribor	785
4. GE Celje	769
5. GE Ptuj	763
6. Veterani	738
7. DSSS Ljubljana	590
8. GE Maribor	418

Posamezniki

1. Alojz Repnik	179
2. Avgust Voljšek	178
3. Miran Ivanuša	177

Ženske ekipno

1. GE Maribor	482
2. SD Miličnik	460

Kegljaška zveza Slovenije razglasila najboljše

Posamezno Bizjak, ekipno Gradis

Kegljaška zveza Slovenije je nekaj dni pred koncem leta razglasila najboljše slovenske kegljače in kegljačice ter moštva. Med kegljači je bil za najboljšega izbran član kegljaškega kluba Gradis **Darko Bizjak**, med kegljačicami pa **Marinka Nagy** iz celjskega EMA.

Med mladinkami je bila lani najboljša **Tončka Škafar** iz Krškega, med mladinci **Bogdan Hribar** iz Proletarca, med ženskimi ekipami **EMO Gelje**, med moškimi ekipami **Gradis Ljubljana**, med ekipami mladincev **cerkniški Brest**, med ekipami mladink pa **EMO Celje**.

Najboljši kegljaški kolektiv v Sloveniji v letu 1987 je bil **EMO Celje**.

Kegljaška zvezna liga

Kegljači nadaljujejo s tekmami v novoustanovljeni zvezni kegljaški ligi. Še vedno je v vodstvu **Gradis**, in sicer brez poraza v sedmih srečanjih.

Na drugem mestu je zagrebški **Medveščak**, prav tako brez poraza, vendar so odigrali tekmo manj. Na tretjem in četrtem mestu sta osješki **Kandit** in **Grmošćica Zagreb**, s po enim porazom.

Prihodnje kolo je na sporedu 16. in 17. januarja. Naši kegljači igrajo z **Rabotničkim** v **Skopju**.

Bizjak prvi v Litiji

V okviru praznovanja občinskega praznika **Litije** je **KK Litija** priredil odprto prvenstvo. Udeležilo se ga je 126 tekmovalcev iz 20 klubov.

Po prvem krogu si je 16 najboljših zagotovilo nastop v finalu. Končni vrstni red je bil tak: **1. Darko Bizjak** (Gradis) 1828 kegljev, **2. Štrukelj** (Domžale) 1754, **3. Urbas** (Brest) 1753, **4. Bortek** (Gradis) 1745, ... **10. Ivačič** (Gradis) 1718 itd.

Volilna skupščina kluba

Sredi februarja bo volilna skupščina kegljaškega kluba **Gradis**, na kateri bo treba rešiti vrsto problemov.

Izvoliti bo treba novega predsednika, saj je dosedanji, dr. **Stane Uhan**, odstopil, tako da v času do seje funkcijo predsednika opravlja direktor **DSSS Franc Hočevar**. Drugače bo treba organizirati tudi vodenje kluba. Dosedanjemu izvršnemu odboru se bo pridružil tudi upravni odbor itd.

3. KO Maribor	457	Posameznice
4. SPO Ljubljana	435	1. Barbara Starovasnik
5. GE Ptuj	367	2. Marjeta Dekleva
6. GE Celje	364	3. Nevenka Šajn
7. DSSS Ljubljana	283	

Josip Humar

GRADISOV VESTNIK je glasilo delovne organizacije GIP GRADIS

Izdaja ga Odbor za informacije: Srečko Friš — predsednik, člani: Ludvik Rudolf, Martin Golnar, Zoran Debelak, Sonja Vrščič in Milan Marčič — tajnik.

Glavni, odgovorni in tehnični urednik: Cveto Pavlin

Člani uredniškega odbora: Aleksander Bojanič, Vinko Damjan, Ivanka Golob, Polona Kejžar, Ludvik Rudolf, Tatjana Savinšek in Franjo Stromažer.

Tisk: Tiskarna Ljudska pravica Ljubljana

Naklada: 9.100 izvodov

Naslov uredništva: GIP GRADIS, Gradisov vestnik, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

Telefon: (061) 441-422 int. 232 in 220

Strelnskega tekmovanja so se udeležili tudi predstavniki JLA. Na vojakih, ki služijo vojaški rok v Mariboru, skupaj z gostitelji in njihovim komandantom majorjem Aleksandrom Mihajlovičem.